

Всеукраїнська загальнонаціональна і літературно-художня газета

Кримська Світлиця

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 11-12 (1635) П'ятниця, 2 вересня 2011 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ЗІ СВЯТОМ ЗНАНЬ!

З НОТАТИКА УЧИТЕЛЯ

Серед «вічних проблем», які в усі часи хвилювали вчителів і батьків дітей шкільного віку, чи не перше місце посідає така: як стати Великою Людиною, та-кою, скажімо, як Ейнштейн або Едісон? Як у сім'ї і навчальному закладі сприяти цьому?

Напевно, школярів потрібно бути серйозним, твердо йти до наміченої мети. І ще: як лише переступив він поріг школи – відмінно вчитись... Чи не так? Може, й так, а може, й не зовсім... Оцінка знань у щоденників учня, як свідчать біографії Великих Людей, є визначальним фактором...

Уже чується протестне: як це так, «не є визначальним фактором? Тоді що ж?...»

«ЧЕРЕЗ ТЕРНИ – ДО ЗІРОК»

(Продовження на 6-й стор.)

Фото Олекси НОСАНЕНКА

«ГАРЯЧА» ТЕМА
**ВІДДАЙТЕ
НАШІ
МАЯКИ!**

У Криму відновилися акції повернення українським структурам орендованих російським Чорноморським флотом маяків.

Адже без них наша морська держава досі залишається «осліпленою», що ускладнює навігацію в зоні всього українського узбережжя. Старе питання з поверненням маяків потрібно, нарешті, вирішити хоча б на двадцять першому році нашої

Незалежності.

Нині територію штабу ЧФ Росії в Севастополі охороняють бійці спецпідрозділів міліції та моряки у бронежилетах. Така реакція росіян на офіційні заяви Києва, що ґрунтуються на рішенні суду, її вимоги громадськості та політичних партій повернуті Україні орендовані ними маяки.

Зокрема, у дні святкування Державного прапора й Незалежності України чергувала акцію задля активізації діяльності виконавчої служби з повернення Україні кримських маяків нашої держави здійснило «Студентське братство».

Адже 2 серпня Господарський суд Криму скасував ухвалену 23 вересня 2010 року постанову Виконавчої служби про відмову у відкритті виконавчого провадження щодо виконання судових рішень про передачу «Держгідрографії» маяків, що використовуються Чорноморським флотом Росії в Криму.

(Закінчення на 3-й стор.)

ГІЛЛЕРІВСКА ОКУПАЦІЯ, СТАЛІНСКА ДЕПОРТАЦІЯ...

У Сімферополі в річницю підписання Пакту Молотова-Ріббентропа відбувся жалобний мітинг. На території України лише в Криму з ініціативи громадськості відзначається Загальноєвропейський день пам'яті жертв сталінізму і нацизму.

Імам Сімферопольської міської мечеті Ніязи Рамазанов і настоятель громади римо-католиків Сімферополя отець Максим Маз-

гиблим під час депортаций. З ініціативою відзначити Загальноєвропейський день пам'яті жертв сталінізму і нацизму в ім'я збереження пам'яті про жертви масових депортаций і страт у 2009 році виступив Меджліс кримськотатарського народу. Тепер на мітинг прийшли представники півтора десятка громадських організацій і політичних партій півострова.

Якщо торік на мітингу переважали в основному ветерани кримськотатарського національного руху, то тепер було чимало молоді.

(Закінчення на 7-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ».

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України.
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неється автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5, 2-й пов.,
к. 13 - 14.
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф»
вул. Марка Вовчка, 12/14
Київ, 04073

Видавець - ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України».
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63.

P/r 3712800300584
в УДК у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavnictvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюються за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.

Тел./факс
(044) 498-23-64.

ВЧИТИСЯ НЕ ЗАВАДИТЬ НАВІТЬ ТЯГАНИНА?

В усіх школах, щодо яких не прийнято остаточне рішення про закриття, 1 вересня розпочнеться навчальний рік. Про це у середу на брифінгу заявив міністр освіти і науки, молоді та спорту Дмитро Табачник.

«В усіх школах, де є тяганина, 1 вересня розпочнуться заняття», - запевнив міністр.

МОВОЮ ФАКТІВ I ДОКУМЕНТІВ

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ЯЛТІ: А ВІЗ І НИНІ ТАМ...

Міністру освіти і науки, молоді та спорту України Табачнику Д. В.

Шановний Дмитре Володимирович!
Надсилаю копії документів:

1. Лист Президентові України Ющенку В. А. від 12.12.2005 р.

2. Відповідь Міністерства економіки України № 41-21/122 від 23.02.2006 р.

3. Фотографія сучасного стану школи-гімназії ім. Лесі Українки у м. Ялті.

Шановний Дмитре Володимирович! Діти ростуть, а школи нема!

З повагою,

голова Конгресу-координаційної ради українців Півдня Криму, голова Всеєвропейського патріотичного об'єднання «Корона» Мирослав Петрович МИСЯК

98607, м. Ялта-7, вул. Суворовська, 27/32, тел.: (0654) 31-32-87.

* * *
Президентові України Ющенку В. А.

Шановний Вікторе Андрійович!
Будівництво школи-гімназії ім. Лесі Українки у м. Ялті так і не розпочалося. Маю надію, що Ви як Президент України допоможете вирішити це питання – фінансування. Два великі мікрорайони 10 і 11 м. Ялти без школи. Вдачний Вам, що Ви оцінili мою діяльність під час виборів Президента України і маю надію на співпрацю з питання «Великого Державного Герба України».

Додаток:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 146-р від 21.03.2002 р.
2. Проект школи-гімназії ім. Лесі Українки у м. Ялті.
3. Звернення до народного депутата України В. А. Ющенка від 20.03.2004 р.

4. Виступи на мітингах: 28.06.2004 р., 29.11 і 04.12.2004 р.

5. Звернення до депутатів Львівської міської ради студентів і викладачів Львівського національного університету ім. Івана Франка, 18.03.1998 р.

6. «До ескізу Великого Державного Герба України» газета «Тижневик Галичини», 24.09.1998 р. м. Івано-Франківськ.

7. Лист Міністерства культури і мистецтв України № 8-3/12-93 від 21.12.2000 р.

8. «Державний муж ко роль Данило», газета «Завільну Україну», 2-3.11.2001 р.
Загалом 11 (одинадцять) сторінок.

З повагою,

голова Конгресу-координаційної ради українців Півдня Криму, голова Всеєвропейського патріотичного об'єднання «Корона» Мирослав Петрович МИСЯК

* * *

МИНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Голові Конгресу-координаційної Ради українців Півдня Криму та Всеєвропейського патріотичного об'єднання «Корона» Мирославу МИСЯКУ

Про фінансування продовження будівництва української школи I-III ступеня у м. Ялті

Шановний пане Мирославе!

Відповідно до доручення Секретаріату Президента України від 30.01.2006 р. № 24-7/9944 Мінекономіки опрацювало питання, порушене у Вашому зверненні до Президента України щодо фінансування з державного бюджету продовження будівництва української школи I-III сту-

пеня у м. Ялті та повідомляє. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 641 за рахунок субвенції, передбаченої у Державному бюджеті України на 2003 рік бюджету Автономної Республіки Крим на інвестиції проекти, для будівництва української школи I-III ступеня у м. Ялті було виділено 100 тис. гривень.

Для розв'язання проблемних питань регіонів статтею 54 Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» передбачено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток регіонів, виконання заходів з передбаження аварій та запобігання техногенним катастрофам у житлово-комунальному господарстві та на інших аварійних об'єктах комунальної власності і на виконання інвестиційних проектів, у тому числі, на капітальний ремонт сільських шкіл, розвиток та реконструкцію централізованих систем водопостачання та водовідведення, на впровадження заходів, спрямованих на зменшення витрат з виробництва, передачі та споживання теплої енергії у сумі 100000 млн. гривень, обсяг якої для бюджету Автономної Республіки Крим згідно з додатком № 7 до цього Закону складає 42 200 тис. грн.

Питання фінансування у 2006 році продовження будівництва української школи I-III ступеня у м. Ялті може бути вирішено у встановленому порядку за умови включення цього об'єкту до переліку об'єктів, що будуть фінансуватися за рахунок зазначені субвенції, який у даний час формується Радою міністрів Автономної Республіки Крим на підставі пропозицій народних депутатів України, узгоджених з відповідними місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування.

З повагою,
С. РОМАНЮК,
перший заступник міністра
(Далі буде?)

КРИМ ЗБЕРЕЖЕ СПАДКОЄМНІСТЬ ПОЧИНАТЬ, ІНІЦІОВАНИХ ДЖАРТИ

Перший віце-прем'єр АРК Павло Бурлаков підтвердив наміри продовжити раніше намічену реалізацію планів з розвитку Автономної Республіки Крим кримської команди Василя Джарти, який передчасно помер.

Як передає кореспондент УКРІНФОРМу, на брифінгу в Сімферополі перший заступник голови уряду заявив, що «команда, яка працювала, і сьогодні працює, продовжує реалізовувати намічені плани».

На думку Павла Бурлакова, ця лінія продовжиться, незалежно від того, хто очолить кримський уряд. Як вважає перший віце-прем'єр, за будь-яких прийнятих рішень додержуватиметься спадкоємність справ і починань, які були затверджені в ініційованій Василем Джарті Стратегії розвитку Криму.

При цьому перший віце-прем'єр спростував чутки про можливу відставку деяких міністрів, зазначивши, що кримська організація Партиї регіонів жодних рішень щодо цього питання не ухвалювала.

Відносно можливого призначення Павла Бурлакова на посаду голови уряду Криму, він пояснив, що «ніколи і від кого б то не було жодних гарантій не отримував».

ЗАСІДАННЯ РАДИ МІНІСТРІВ АРК: РОБОТА ЗЛАГОДЖЕНА, ДИНАМІКА ПОЗИТИВНА...

30 серпня відбулося засідання Ради міністрів АРКрим під головуванням виконуючого обов'язки Голови Ради міністрів АРКрим Павла Бурлакова.

У цьому роботі взяли участь виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АРКрим Віктор Плакіда, перший заступник голови Верховної Ради АРКрим Костянтин Бахарев, заступник голови Ради міністрів АРКрим – міністр економічного розвитку та торгівлі АРКрим Катерина Юрченко, заступник голови Ради міністрів АРКрим – міністр регіонального розвитку та торгівлі АРКрим Альона Плакіда, Ялтинський міський голова Степан Моліцький та керівники регіонів.

У ході засідання розглянуто близько 40 питань. Головними питаннями порядку денного стали виконання зведеного бюджету та підсумки соціально-економічного розвитку АРКрим за 1 півріччя 2011 року, хід реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку АРКрим на 2011–2020 роки, ухвалення проекту постанови ВР АРКрим про внесення змін до бюджету АРКрим на 2011 рік. Затверджено план заходів з виконання у 2011 р. в АРКрим Загальнодержавної програми «Національний план дій з реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 р., а також заходи з нагоди 100-річчя Великого Білого Лівадійського палацу. Крім того, розглянуто проект постанови про логотип Криму та анонсовано проведення II Міжнародного Чорноморського економічного форуму тощо.

Підсумовуючи результати засідання, зазначено, що спільна і злагоджена робота уряду Криму, міст і районів автономії та ефективна реалізація Стратегії забезпечили зростання економіки Республіки, у тому числі, сприяли досягненню позитивної динаміки з основних показників соціально-економічного розвитку півострова.

У КРИМУ ПРОЙШОВ XII МІЖНАРОДНИЙ ТЕЛЕКІНОФОРУМ «РАЗОМ»

Як повідомила прес-служба Постійного Представника Президента України в АРКрим, у Ялті на минуліх вихідних відкрився XII Міжнародний телекінофорум «Разом», на якому побували виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АРКрим Віктор Плакіда, перший заступник голови Верховної Ради АРКрим Костянтин Бахарев, заступник голови Ради міністрів АРКрим – міністр економічного розвитку та торгівлі АРКрим Катерина Юрченко, міністр культури АРКрим Альона Плакіда, Ялтинський міський голова Олексій Боярчук та інші.

Церемонія відкриття телекінофоруму відбулася в готельному комплексі «Ялта-Інтурист». В урочистому заході взяли участь більше 100 представників засобів масової інформації, артистів, режисерів і акторів – зокрема, Лев Дуров, Микола Дроздов, Ніна Усатова, Олександр Михайлов, Геннадій Селезньов, Олексій Нілов. На кінофорум завітали гости, діячі кіно, телебачення та театру із 26 країн світу.

Міжнародний телекінофорум «Разом» проходить в Ялті щорічно з 2000 року. На заході представляють роботи з різних к

ВІДДАЙТЕ НАШІ МАЯКИ!

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.).

У такий спосіб тепер підлягають виконанню накази Господарського суду Криму від 16 жовтня 2006 року та 26 серпня 2008 року про вилучення в Міністерства оборони Росії п'яти маяків: Тарханкутського, Євпаторійського, Айтодорського, Ялтинського, Солодуновського у Каламітській затоці біля міста Саки. А також найближчим часом мають бути вилучені українськими судовими виконавцями й повернуті Україні дві станції радіонавігаційної системи РС-10 – в Євпаторії та на території Тарханкутського маяка, низка навігаційних знаків та інше обладнання, розташоване вздовж кримського узбережжя.

З цього приводу міністр оборони України Михайло Єжель зазначив: «Коли заходиш у територіальні води держави, то саме ця держава несе повну відповідальність за всі заходи. Нонсенсом є те, що такі об'єкти використовуються іншою державою. Гідрографічні об'єкти повинні належати нашій державі», – цитує силового міністра департамент преси і зв'язків із засобами масової інформації Міноборони. Там же підkreślili, що ведення переговорів і прийняття рішень у цьому напрямі – компетенція не Міноборони, а судів і МЗС.

Росія ж вважає, що питання належності маяків українські суди вирішувати не можуть. У МЗС України зазначили, що проти спроб громадських організацій силового проникнення на територію маяків – ця справа має вирішуватися шлях-

том переговорів. Про це сказав на брифінгу директор Департаменту інформаційної політики зовнішньополітичного відомства Олег Волошин, наголосивши, що російська сторона відмовляється від виконання рішень українського суду, посилаючись на їхню невідповідність регламенту вирішення спірних питань, передбаченому базовими угодами по Чорноморському флоту РФ. «Ми не хочемо перетворювати питання маяків, як це було в попередні роки, на конфліктну ситуацію в Криму», – водночас підкреслив Волошин.

Нагадаємо: ще в 2006 році Україна неодноразово робила спроби вилучити маяки та інше навігаційне обладнання Чорноморського флоту РФ, посилаючись на рішення судів різних інституцій. При цьому справа закінчувалася тим, що представники ЧФ РФ просто не пускали українських виконавців на територію своїх баз.

Як пояснюють експерти, суть проблеми в тому, що в договорі про базування ЧФ у Криму детально не прописано процес використання гідрографічних об'єктів, включаючи маяки. До того ж, територія кожного маяка – це кілька гектарів землі морського узбережжя. Відтак проблема маяків пов'язана не стільки з питаннями державної безпеки, скільки з банальною матеріальною зацікавленістю окремих чиновників, які не бажають розлучатися з дачами на території маяків. А конфлікти з Росією триватимуть доти, доки ЧФ перебуватиме в Україні.

Андрій КЛИМЕНКО, голова ради Таврійського інституту регіонального розвитку:

– Якщо розглядати цю проблему саму по собі, то позиція української сторони видається зовсім логічною. Відповідно до морських правил, традицій і звичаїв за такі об'єкти, як маяки, несе відповідальність держава, на території якої вони розташовані. Але якщо розглядати питання маяків у загальнopolітичному контексті російсько-українських відносин, то можна трактувати дії української сторони як відповідь на дії сторони російської. Коли сперечаються навіть не держави, а двоє людей, кожен шукає кошти, які покладе на стіл.

Павло РУДЯКОВ, директор Інформаційно-аналітичного центру «Перспектива»:

– Алгоритм розв'язання цієї проблеми однозначний: маяки, що перебувають на території нашої держави, мають належати Україні. Але оскільки існує певні міждержавні домовленості, то це питання має розв'язуватися на зовсім іншому рівні, а не на рівні українських судових інстанцій. Є такий сегмент міжнародного права, як морське право. І там чітко визначено, хто і як має регулювати ці відносини. У нас є грамотні юристи, і усе можна вирішити в «регулярному режимі». Політичної чи міждержавної проблеми маяків не існує. Думаю, це проблема майнова. Не потрібно навіть їздити в автономію, щоб знати: Крим – це, насамперед, земля. І це те, що цікавить офіційні й неофі-

цінні Київ і Москву. Чергова група людей хоче реалізувати свої майнові інтереси, прикриваючись нібито інтересами держави. Чи виграла б Україна зараз, якби маяки повернулися у її власність? Ні. Виграла б група людей, яка за цим стоїть.

Євген ЛУПАКОВ, засудитипник голови Спілки офіцерів України:

– Україна як морська держава відповідає за безпеку в зоні своєї відповідальності, але забезпечити її не може. Тому єдиний вихід: українська влада має звернутися до міжнародного суду із вимогою, щоб окупанті російські війська були виведені з території країни. Але, здається, Україні нецікаво вирішувати це питання. Влада відволікає увагу громадян

від реальних проблем. А в угодах про умови переїзду відповідної Чорноморського флоту РФ на території України та передачу в оренду певного майна гідрографія розписана до окремого будиночка, кожен об'єкт чітко вказано. І в цих об'єктах гідрографії юдного кримського маяка немає. Маяки не були в оренді Чорноморського флоту. Навколо ж кожного маяка є ще будинки. У них раніше жили люди, які обслуговували маяки. Зараз тіх використовують хто як хоче. І їхня кількість зростає. І будують свої дачі, я думаю, навіть не громадяни України.

...Насамкінець, нагадаємо, що Леонід Кучма, підписавши в 1997 році угоду з Росією про базування Чорноморського флоту в

Віктор ХОМЕНКО

СВЯТО У НЕБІ Й НА ЗЕМЛІ

День 20-ї річниці Незалежності України з розмахом відсвяткували у Криму військовики. Єдиний в Україні батальйон морської піхоти презентував свою бойову програму в Феодосії.

Відточеними рухами, жорсткими прийомами, приголомшливиами вигуками, ефектними пострілами з АК-74, розбиванням цеглин та скляних пляшок хлопці вкотре довели, що морська піхота – це сила!

Голі долоні – це небезпечна зброя тренованої людини навіть проти озброєної охорони. У цьому переконалися сотні глядачів під час показових виступів воїнів десантно-штурмової роти морської піхоти ВМС України, де командиром є капітан Вадим Бондаренко.

Ось кандидат у майстри спорту з вільної боротьби стрункий та підтягнутий матрос Анатолій Чернов виходить проти матроса Кирила Арестова. Ще більше публіку «під-

гриває» бій матроса Дмитра Іваницького одразу з двома нападниками. Кілька коротких відточених рухів – і «супротивники» лежать на землі.

Не менше враження на глядачів спровокає розбивання палаючих цеглин, стрибки через зброю з прямкутними багнетами.

Але це ще не все. Щоб остаточно переконати глядачів у тому, що ці воїни пройдуть і в Крим, і в Рим, і мідні труби, морська піхота розкриває білі куполи над акваторією Чорного моря.

У небі – сім десантників. І кожен – особистість з унікальним досвідом. Серед них інструктори парашутно-десантної підготовки – майор Ростислав Ломтев, який за своїми плечима має близько сотні стрибків та досвід служби у миротворчому контингенті в Іраку, та капітан Дмитро Голубіцький, який уже давно переступив через другу сотню стрибків. Не менш досвідчений інструктор старший лейтенант Сергій Валько, який недавно командував загоном морської піхоти під час успішної гуманітарної операції з евакуації цивільних громадян з палаючої Лівії та має близько 100 стрибків. Серед професіоналів піднебесної справи і контрактники, інструктори старший сержант Владислав Щербін – понад 300 стрибків, старший сержант Максим Романов – понад 100 стрибків, а також прaporщик Дмитро Наврось – близько 100 стрибків. І навіть тендітна дівчина, бойовий санінструктор десантно-штурмової роти сержант Юлія Мединська вже виконала понад 50 стрибків!

Командир Феодосійського гарнізону підполковник Олександр Конотопенко зауважив, що у цей святковий день морські піхотинці ще раз підтвердили думку, що без сильної армії немає міцної держави, і таким чином долушилися до акції «Армія – основа державності», яку проводить регіональний медіа-центр Міністерства оборони України в АР Крим. А мешканці і гости Феодосії оцінили військову доблесть і звитягу одного з елітних родів військ.

Цього дня також у кінотеатрі «Крим» відбувається святковий концерт, а у Феодосійському музеї старожитностей на книжковій виставці показали рідкісну українську літературу з фондів наукової бібліотеки музею.

А ввечері на набережній було не прощтовхнутися – тисячі людей з нетерпінням чекали кульмінації свята. І ось небо над Феодосійською затокою розквітло фантастичними, казковими букетами святкового феєрверка на честь 20-ї річниці державної Незалежності України.

Руслан СЕМЕНЮК
(Регіональний медіа-центр Міністерства оборони України)

Фото автора

«ОБНІМІТЬСЯ Ж, БРАТИ МОЇ, МОЛЮ ВАС, БЛАГАЮ...»

У Севастополі відсвяткували День Незалежності України. Кульмінацією подій, серед яких можна вирізняти: виставки, концерти, вручення паспортів тощо, стало традиційне покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченку. Шкода, що протягом 20 років сценарій святкування, скажімо так, зазнав змін. Спочатку біля пам'ятника збиралися всі разом: влада і громада, по черзі виголошували промови, клали квіти під тужливу мелодію «Реве та стогне...», а далі хшли святкувати - кожен у своїй білі. Но владі і громаді однічно «не по дорозі».

Пізніше до Тараса почали приходити по черзі. Спочатку громадські організації, потім - влада, після всіх приходили політичні партії, частіше за все - опозиційні. Проте 24 серпня відвідали це святе місце міг будь-хто, аби тільки було бажання.

Не знав пересічний люд, яке мав щастя, не цинував його, ах поки не опинився перед забороненою. Цього року рішенням суду заборонили «масові заходи» біля пам'ятника Шевченку «Конгресу українців», є в нас така громадська організація.

Я нікого не хочу образити, але ця організація така квола і бездіяльна, що припуститься думки, наче вона чинитиме якісь правопорушення, може хіба що божевільний. Саме цій законосулюхняйній організації, керованій паном Богданом Морозом, спала на думку подати заявку до держадміністрації Гагарінського району (у цьому районі встановлений пам'ятник) на дозвіл провести святкування біля пам'ятника, після того, як покладе квіти влада, окрім від усіх.

А що такого? Хіба у нас не демократія? Більше того, виокремлюватися - це по-нашому, по-українськи. Кохен сам по собі - гетьман. До речі, за всі 20 років біля красеня-пам'ятника (у Севастополі надзвичайно красива скульптура) жодного разу ніхто не сварився і не штовхався.

Заявку пан Мороз відніс 22 серпня, а 23 - одержав повістку до суду. Вийшов звідти вже «героєм», тримаючи у руках документ, що забороняв «Конгресу українців» 24 серпня проводити «масові заходи» біля пам'ятника Шевченку.

Були, звісно ж, у цій забороні й аргументи: Партия регіонів, виявляється, ще раніше подала заявку, також на окріме святкування, на увесь день, аж до вечора. Масовість святкуючих від ПР у заявці планувалася до 2000 осіб. «Конгрес українців» був дещо скромнішим: до пам'ятника мали надйти лише 100 чоловік. Суд вирішив, що сили нерівні і може статися сутичка.

Ображений пан Мороз таки приходив того дня до пам'ятника й був дуже здивований, не побачивши там жодного представника від Партиї регіонів. Проте міліція була неблаганна: йому нагадали про рішенням суду й попросили покинути територію.

«Якби ж ми вчились так, як треба», то пам'ятали б Тарасові заповіти: «Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю...»

Лідія СТЕПКО

Севастопольці Іван Шульга та Іван Подільник, вояк УПА (праворуч)

Книжкова виставка до свята

СЛОВО - ЗБРОЯ НЕ ВПАДАЙМО В АПАТІЮ!

Так вже є: шлях наш
міченій втратами.
Додалося і болю, і мук.
Не піддамося, братя, апатії!
Не зронімо наш прапор із рук!

Хто сказав: легко бути
безстрасними,
Коли в страху тримають
люді?
Розчаровані дніми
вчорашиими,
Не змарнуимо
наш завтрашній день!

Я кажу: дай нам, Господи,
мужності,
Збав нас, Боже,
порожніх розмов.
Що завгодно, лише
не байдужості,
Бо над прірвою вже стоїмо.

Скільки ж можна без міри
все ганити
І за носа водити народ?
Маєм правді у вічі поглянути
Та вжахнутись, що буде за крок.

Лиш байдужа душа
не збентежиться,
Що Вкраїну втрачаємо ми.
Гендлювання святим -
Незалежністю -
Все одно, що торгівля людьми.

Як раділи: дісталась
безкровною
Ти - неначе дарунок небес.
Чужомовно, як досі, говоримо,
Мов нема, Україно, тебе!

А було ж по-вкраїнськи
вже модою.
По-вкраїнськи весь світ
тебе чув.
Нема більшої зради народові -
Загасити духовну свічу.

А потому й угоди з орендами,
Що загнали країну у кут.
З непомірними
влада потребами.
І народ на голоднім пайку.

Доборолись...
І Господу молимось.
А по-божому жити - ніяк!
Ти прислухайся до власного
голосу,
Україно стражденна моя!

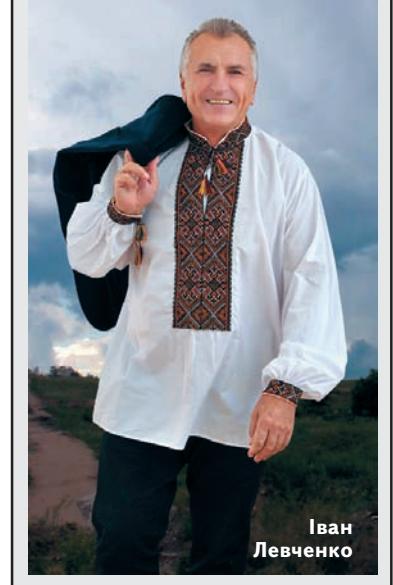
Будеш вільною, мамо,
й багатою,
Коли ницих позбавишся ти.
Я кажу: не впадаймо в апатію,
Ідімо твердо, брати, до мети.

Рідне слово не біймося
мовити -
Наших душ і сердць знамено.
Україна - над усе в світі золото.
І народу належить воно.

А тому шануватися маємо,
Щоб вкраїнська Вкраїна була.
«Ще не вмерла...»
всі дружно співаємо.
От ще б дружно зробити,

щоб жила!
Іван ЛЕВЧЕНКО

(Першодрук,
29 серпня 2011 року)

Іван
Левченко

БІЛОРУСЬКЕ СВЯТО З ТАРАСОМ

Оскільки білоруси святкують свій День Незалежності відразу після нашого (себто 25 серпня), то біля столичного університету в цей день знову майорі прапори державні й національні прапори (тільки цього разу більше було білоруських), а також прапори багатьох громадських організацій. А біля підніжжя пам'ятника Тарасові Шевченку гости з Білорусі розгорнули величезне біло-чорвоно-біле полотнище. Треба сказати, що державний і національний прапори у білорусів абсолютно не збігаються, патріоти лукашенківській прапор не визнають і з собою не возять... Кияни з цікавістю підходили до мітингуючих, розпитували про білоруські реалії, а потім і самі долучалися до святкування. У повному складі був присутній відомий український хор «Гомін» під керівництвом Леопольда Ященко, а з білоруського боку – декілька бардів.

Треба сказати, що останнім часом інтерес українців до білоруських подій дещо зрос. Може, тому, що український політичний вектор якось непомітно почав наблизитися до білоруського? Ну а раз так, то й досвід «сєбрів» може бути не зайнім... Під час Всеукраїнського конгресу українців, що проходив у Києві 19–21 серпня, автор цих рядків підійшов до члена Спілки білоруських письменників, Спілки перекладачів країн СНД та Балтії, Міжнародного ПЕН-клубу, лауреата Міжнародної літературної премії ім. І. Франка та літературної премії ім. К. Крапиви, відомого перекладача Валерія Стрілка. На моє запитання, чи поліпшиться ситуація у Білорусі, якщо «батька» піде з політичної сцени, пан Валерій відповів так: «Робити точний прогноз не беруся. Може стати краще, а може й гірше, оскільки вся політика, все життя білоруське налаштоване на сьогоднішній режим. Яким би він не був, але якщо різко взятися за його демонтаж, то може бути... повний крах. Білорусь можуть швидко розграбувати і цілком знищити соціальні структури і будь-які соціальні перспективи. Адже суттєвої різниці між нашими народами немає; ідея особистого зображення може охопити і у нас велики верстви населення. Може, трохи покращиться ситуація з мовою і культурою, оскільки тут маятник, наймінімізм, хитнеться у протилежній бік... Та чи надовго це буде? Адже зміни в економічній сфері, а також у політичній можуть бути фатальними для Білорусі. Білоруська опозиція дуже роз'єднана, а ось Росія, навпаки, – мобілізована і готова до активних дій. Можна буде втратити незалежність остаточно...»

Тому на цьому мітингу я уважно прислухався до виступаючих, але швидко зрозумів, що в День Незалежності білоруси менш за все були налаштовані на аналіз і теоретичні «розумування». Звичайно ж, представники опозиції (а практично всі вони встигли побувати за гратаами), перш за все, хотіли знайти в українцях своїх однодумців, а через це висловлювалися коротко і революційно. Вигуки «Слава Україні!» чергувалися з дешо незвичними для киян вигуками «Жыве Беларусь!» Усі без винятку добре сприймали білоруських бардів, тим більше, що мовного бар'єру між нашими народами практично не існує. Мінський бард Сяр-

жук Долгушев ще перед мітингом заспівав народну пісню, записану десь на Берестейщині. Хай це і не зовсім українська мова, та все-таки щось дуже близьке і рідне:

*Велітай, велітай, перепілко
Велітай, велітай, перепілко
Поглянь, у нас тутай жита кілько
Поглянь, у нас тутай жита кілько...*

Реакція киян підтвердила думку деяких інтелігентів – якщо й почнемо колись системно працювати над зближенням України й Білорусі, то Берестейщина і північний захід Чернігівщини відіграватимуть особливу роль. Адже в першому випадку у місцевому фольклорі є багато українського, в другому – білоруського. Інтелігенти, вихідці з цих регіонів, просто створені для налагодження співпраці; красномовним прикладом є згадуваний мною Валерій Стрілко, українець родом з північної Чернігівщини. Він і слово білоруське, і пісню міг чути ще в ранньому дитинстві, тому й досяг так багато в перевідкладацькій сфері.

* * *

Ще один бард, Андрей Пляснов, заспівав пісню, яка дуже нагадувала улюблений українцями твір Сергія Фоменка, що його виконує гурт «Мандри». Тільки у білоруса замість «Не

був виступ голови Руху Солідарності «Разом» В'ячеслава Сівчика) зводилися до того, що нам треба об'єднуватися і разом боронити незалежність України й Білорусі.

Почекавши, поки закінчиться мітинг, я підійшов до пана Сівчика і запитав, як він дивиться на контакти білоруської молоді з Мінська, Вітебська, Гомеля, Гродно з українцями Харкова, Одеси, Донецька, Сімферополя? Чи це не зробило б ефективнішою нашу боротьбу за мову? Ось що відповів пан В'ячеслав:

– Сподіваюся, що така співпраця буде. Вже найближчим часом будуть відбуватися різні акції, наприклад, презентація книги Уладзіміра Некляєва українською мовою. Це дуже добре, бо хочеться, щоб у нас було якомога більше перекладів з білоруською на українську і навпаки. Ось тільки, із зrozумілих причин, у першу чергу ми зміцнюємо зв'язки не з українським Сходом, а із Західом та Центром, зокрема з Києвом. Просто тут більше контактів, знайомств... Нещодавно нам вдалося зареєструвати білоруський центр «Захід» у Львові. Будемо втілювати в життя деякі проекти. Українцям будь-якого регіону буде цікавим наш досвід. На жаль, офіційна «дволоміність» для білорусів уже є реальністю... До речі, той референдум, коли нам нав'язали російську яку другу державну, був антиконституційним. І будь-яка нормальна білоруська влада його відразу ж анулює. Знаєте, мене лукашенківська влада судила декілька десятків разів. І завжди наполягав на тому, щоб суд відбувався на моїй рідній мові.

Але завжди чув одну і ту саму відповідь: «У нас в Беларусі два державних языка, поэтому мы будем вас судить на русском». Отже, у наших умовах «дволоміність» – це лише фікція, демагогія. Рідною мовою навчається лише 16% школярів, але вони вчаться переважно в невеличких сільських школах. А село білоруське вироджується, і рівень освіти в сільських школах ще нижчий, ніж був 20–25 років тому в умовах СРСР. Нам і у містах не дозволяють створювати елітарні освітні заклади! Є, щоправда, один ліцей... Але ж у якому столітті ми тоді живемо? І ще одне: дивно, що в Україні існує міф про білоруське процвітаюче село по нашім калгасам, який нібито є ефективною формою господарювання. Та у нас вже є села, де люди розучилися садити са-монгонку, бо звикли користува-

В'ячеслав Сівчик

Сяржук Долгушев

тися лише російською «хімією»...

Та я знову повернуся до теми мови: у західному обласному центрі Гродно немає жодної білоруської школи, жодного білоруського класу! Але ж, за логікою речей, мало б бути щось на зразок Львова чи Луцька... Тому українці Києва, Львова, Донецька і Сімферополя повинні знати правду. Нам треба створити масу найрізноманітніших українсько-білоруських структур! У першу чергу, інформаційних. Коли відбулася «помаранчева» революція, мене просили, щоб я давав інтерв'ю для ЗМІ Півдня і Сходу України. І я охоче робив це. Тим більше, що в цих регіонах, особливо на Донбасі, є чимало вихідців з Білорусі. І зараз, якби якісь незалежний одеський чи харківський канал попросив мене це зробити, я б із радістю погодився. Важливо, щоб були люди, патріотичні середовища, для яких контакти з білорусами були важливими, необхідними. Майбутнє наших народів закладається саме зараз, і це важливо усвідомлювати.

* * *

У Сяржука Долгушева я запитав про враження від святкування. І ще поставив одне непросте питання: чи не вважає він, що підїв в Україні будуть розвиватися за білоруським сценарієм? Ось що відповів бард:

– Свято вдалося. А ще нам дуже сподобався Київ. Головне те, що ми тут не соромимося розмовляти рідною мовою. А в Мінську, почувши білоруську, перехожі на вас подивляться, в країному випадку, скоса, а то й зовсім вороже. Київ набагато толерантніший. У вашій столиці багато людей розмовляють українською, напевно, з 50% буде. Державну мову можна почути не лише від політизованих людей чи людей культури, але й від службовців, продавців у магазинах. Тому не думаю, що вам загрожує втрата мови і незалежності. Проте все

залежатиме головним чином від активності людей. Треба берегти досягнення української незалежності, а вони у вас, безперечно, є. Що стосується нас, бардів, то ми із задоволенням будемо приїздити до вас, адже ніщо так не об'єднує людей, як пісня!

* * *

Потім я підійшов до Леопольда Ященка і його співочого колективу. Завжди мріяв познайомитися із цією людиною, широ по-дякувати подвижнику! Адже знат, що хор «Гомін» існує вже 43 роки. Завдяки йому навіть у радянський період національно стурбовані українці відчували себе деякою мірою «культурно захищеними». Адже коли піснею опікуються такі одержимі люди, то бодай щось із цього найціннішого українського скарбу зберігається, залишається для нашадків. Добре, що зі мною був свіжий номер «Кримської світилиці» із статтею Лідії Степко «Українська пісня як соціальний обов'язок» на титульній сторінці. Газетою на радіошах вирішив поділитися зі мною наш давній київський передплатник, професор Василь Горбачук. Мовляв, встигли – таки до Дня Незалежності, відродили улюблене видання! І я тепер йому був дуже вдячний, адже крашого приводу для початку розмови з Маestro годі собі уявити! Леопольд Ященко був зворушений статтею (це ж треба – така гарна назва, така конструктивна постановка питання!) та інші учасники хору були раді. Особливо, коли довідалися, що «Світичка» знову відроджується. Адже знали про її проблеми, стежили за розвитком подій. Думаю, що тепер і серед учасників хору «Гомін» будуть наші постійні передплатники. І попереду буде ще не одна зустріч із білоруськими бардами! На цій зворушливій ноті я й завершу свій репортаж з білоруського Дня Незалежності у Києві.

Сергій ЛАЩЕНКО

Хор «Гомін»
зі «Світицею»

КОЛЕГІЯ МІНОСВІТИ АРК

29 серпня у с. Родникове Сімферопольського району відбулося розширене засідання колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим під керівництвом міністра Віталії Дзоз, в якому взяла участь виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда.

На засіданні колегії обговорено підсумки роботи у 2010–2011 навчальному році, основні напрямки розвитку освіти у 2011–2012 навчальному році. Підбито підсумки щорічного республіканського конкурсу «Вчитель року» у 2011 році та визначено переможців. Схвалено програму курсу «Кримський вальс» та навчально-методичний посібник «Кримський вальс» для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів АР Крим і рекомендовано освітнім управлінням міст і районів ввести цей курс з 2011–2012 навчального року.

Виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда, виступаючи на засіданні, зазначив: «Міністерство освіти і науки, молоді та спорту АР Крим, збільшивши свою структуру та коло відань, працює злагоджено, професійно і дієво, освітня галузь автономії розвивається динамічно, має стабільні позитивні результати. Судачи з виступів доповідачів, відділ освіти та дошкільні, загальноосвітні, позашкільні навчальні заклади, районні методичні кабінети забезпечують якісну реалізацію основних завдань державної політики в галузі освіти».

На думку Віктора Плакіди, ухвалення республіканською владою низки комплексних, програмних документів, зокрема, Програми розвитку освіти Автономної Республіки Крим на 2011–2015 роки (ухвалена на виконання Указу Президента України від 30 вересня 2010 року № 926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні»), Програми підвищення престижу праці вчителя в АР Крим на 2011–2015 роки та розробка нової республіканської програми «Молодь Криму» до 2015 року свідчить про достатньо ефективну спільну роботу виконавчої влади, навчальних закладів та їхніх педагогічних колективів, спрямовану на подальше підвищення якісного рівня освіти, створення належних умов для організації навчально-виховного процесу, більш активне за участі молоді до впровадження інноваційних моделей в освітню сферу.

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим

«ВЧИТЕЛЮ РОКУ» – АВТОМОБІЛЬ!

Ключі від автомобіля Chery вручено на конференції педагогів Харківської області вчителям німецької мови міської гімназії № 23 Світлані Шепель, повідомляє кореспондент УКРІНФОРМу. Так влада Харкова й області оцінила перемогу вчительки у Всеукраїнському конкурсі «Вчитель року–2011» у номінації «Іноземна мова». Вона, як говорять знавці, зуміла перетворити шкільні уроки на інтерактивні дії, де головним героєм стала мова Гете і Гейне.

Цікаво, що раніше С. Шепель за перемогу на міському етапі цього самого конкурсу отримала від влади у подарунок пласмовий телевізор і щомісячну доплату до зарплати.

3 НОТАТИКА УЧИТЕЛЯ

ЧЕРЕЗ ТЕРНИ - ДО ЗІРОК

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.).

I. ЯК ЛОМОНОСОВУ ЗНАТИ СВОЕ МІСЦЕ?

Автор цих нотаток, який піввік відпрацював у школі, завжди з певною пересторогою ставився до учнів, яких мої колеги, частіше за все не без гордості, називали «круглими відмінниками», «золотими медалістами». Мені такі учні інколи видавалися «яскравими пустоцівами – веснайками»...

Учень безликий, учень невіразний, «сірий», безбарвний, хоча б він був «круглим відмінником», учень, якого ніщо не хвилює і не захоплює, який з однаковою байдужістю запам'ятоє математичні формулі і ліричні вірші, проводить хімічні досліди і практиче з географічною картою тощо – такий учень не може не викликати у вчителя занепокоєння.

Переконаний: у наш надскладний, багатоваріативний, суперечливий, динамічно вдосконалюючий світ науки знати все «на відмінно», навіть на шкільному рівні, неможливо. У ХХI столітті в науці панує вузька спеціалізація, де Ломоносовим уже місця немає.

І проблема ця постала не сьогодні – в історії науки чимало прикладів того, як, на думку вчителів, «нездатні до навчання», насправді з дитинства були одержими у певній галузі знань. А це вже беззаперечна ознака здібностей, обдарування. І тут дуже багато залежить від того, чи зуміють дорослі – вчителі та батьки дітей – своєчасно розглядіти зав'язь таланту, обережно, турботливо підійти до його носія. А якщо ні?.. Тоді дитині, майбутньому генієві, неминуче стелітися під ноги «шлях через терни до зірок».

2. НЕЗДАТНІ ДО НАВЧАННЯ ГЕНІЇ

Під цим кутом зору звернемося до біографій лише тих учнів, хто в планетарному масштабі здійснив справжній переворот у науці, заклавши основи її нових напрямків.

З перших же днів перебування у школі Карл учився настільки погано, що педагоги радили батькам забрати сина зі школи і навчати його не наукам, а якомусь ремеслу. Може, хоч там хлопчина доб'ється якогось успіху...

Йдеється про шкільні роки КАРЛА ЛІННЕЯ – знаменитого шведського ботаніка, автора великої кількості наукових праць. У 28 роках він, зокрема, підготував до друку головну працю свого життя – «Система природи», яка у XVIII столітті була тим самим, чим

менделеєвська таблиця для хімії у XIX столітті.

А хіба не через такі самі випробування пройшов Чарльз. Його батько, спостерігаючи «тупість» сина у навчанні, у розpacі волав: «Ти, неуч, зганьбиша нашу родину!..»

Минув час, і англійський природодослідник ЧАРЛЬЗ-РОБЕРТ ДАРВІН прославив у планетарному масштабі себе і свій рід, заклавши основи дарвінізму – вчення про еволюційний розвиток світу, про закономірності його

учителі і батьки не зуміли своєчасно розглядіти в цих дітях потенційні інтелектуальні можливості. Все списувалось на вигадану розумову відсталість, погані оцінки в навчанні.

Були і є, звичайно, й такі діти – розумово відсталі, діти з тимчасовою затримкою у розвитку, діти зі зниженою здатністю до навчання, зрештою – хворі діти.

Але для цього й існує професія вчителя, щоб об'єктивно, на науковому рівні, якомога раніше і безпомилково визначити: хто є хто... І це не особиста справа педагога, а потреба, вимога суспільства, запорука його розвитку. Втрачати таких дітей – золотий фонд науки, техніки і культури – професійний злочин. Але ж такі втрати були і є – ось у чому питання, ось що викликає тривогу.

Є в Марка Твена повчальне оповідання – «Мандрівка капітана Стормфільда до раю». У ньому розповідається: «На тому світі, в раю нема ні ангелів, ні святих, ні божественного неробства, а живуть люди в раю таким самим трудовим життям, як і на грішній землі. Відрізняється рай від землі тільки одним: там кожний займається справою за своїм покликанням. Нікому не відомий на землі швець стає після смерті видатним полководцем, а бездарний за життя генерал, який, проте, воює каліграфічним почерком, має задоволінися у штабі скромною роллю писаря. Письменник, який докучив читачам нудими, нікому не потрібними романами, знаходить своє справжнє покликання в професії токаря по металу. Людина, яка випадково стала педагогом, усе життя мутила і себе. Й учнів, виявляється прекрасним бухгалтером...»

Маленький Томас був останнім за успішністю учнем у своєму класі. Фактично за все своє життя він учився в школі всього три місяці, решту знань він отримав дома під керівництвом своєї мами. Він не знатав вищої математики, не зрозумів суті теорії відносності. А йому йшов лише 36 років! Перед смертю він сказав: «Свое завдання на землі я виконав».

Але все це не завадило ТОМАСУ АЛЬВІ ЕДІСОНУ стати знаменитим винахідником у різних галузях техніки. Лише у США він запатентував 1093 винаходів. І майже три тисячі у тридцяти чотирьох інших країнах. Такого ще світова науково-технічна практика не знала!

3. МАНДРІВКА ДО РАЮ

Різні сюжети, різні долі... Одне повторюється із сюжету в сюжет:

От якби досягти такої гармонії вже «на цьому світі!» Про це мріяв великий Педагог сучасності Василь Олександрович Сухомлинський, з яким мені пощастило свого часу неодноразово спілкуватись! І не просто мріяв, але діяв, втілюючи цю мрію в життя. А ще він був великим Педагогом-Мислителем. Прислухаємося до його повчань.

«КОЖНА, буквально КОЖНА без винятку дитина – це цілий світ. Світ ще не відкритий і не досліджений... У наших вихованців дрімлють задатки талановитих математиків, філологів й істориків, біологів та інженерів, майстрів творчої праці в полі і біля верстата... Ці таланти розкриваються ТІЛЬКИ ТОДІ, коли КОЖЕН підліток зустріне учителеву та ЖИВУ ВОДУ, без якої задатки засихають і хиріють...»

За життя Василя Олександровича ця теза була покладена в основу навчального і виховного процесу в школі села Павліш, що на Кіровоградщині.

«Наш педагогічний колектив, – ще і це раз наголосував директор школи, – добивається того, щоб у КОЖНОМУ учнів розкривався його задаток, щоб КОЖЕН учень знайшов свою улюблена справу, став майстром у цій праці... Шлях у науку починається в загальноосвітній середній школі».

Читач, напевно, вже звернув увагу на те, з якою сталістю з речення в реченні повторює Сухомлинський ключове слово «КОЖНИЙ!» Це слово в системі педагогічних дій працювало безвідмовно і результативно. Особливо яскраво воно проявилось себе у позаурочній роботі, де КОЖНИЙ учень мав можливість обрати собі заняття за покликанням і вчителя за бажанням.

А ця проблема, якщо поставити її у площину реальних педагогічних дій, надзвичайно складна. Вона вимагала від кожного вчителя професійних умінь найвищого рівня.

Двічі на місяць щопонеділка учителі Павліської школи збиралися на засідання науково-педагогічної ради або психологічного семінару, щоб обговорити особливості та шляхи розвитку осobi того чи іншого учня. «Немає нічого потрібнішого, котирнішого і цікавішого, ніж розмова про дитину, – наставляє своїх колег Сухомлинський. – Найчастіше ми говоримо про дітей, не помітних у колективі, які нічим себе не виявили. Дитина, яка нічим не заявляє про свою індивідуальність, нічим не цікавиться, нікого не непокоїть, нікому не завдає жодних турбот і прикрощів, – це НАЙВАЖЧА ДИТИНА».

Цілюща «ЖИВА ВОДА» омивала кожного павліського школяра. Перед кожним з них, оминаючи терни, стелився шлях до зірок.

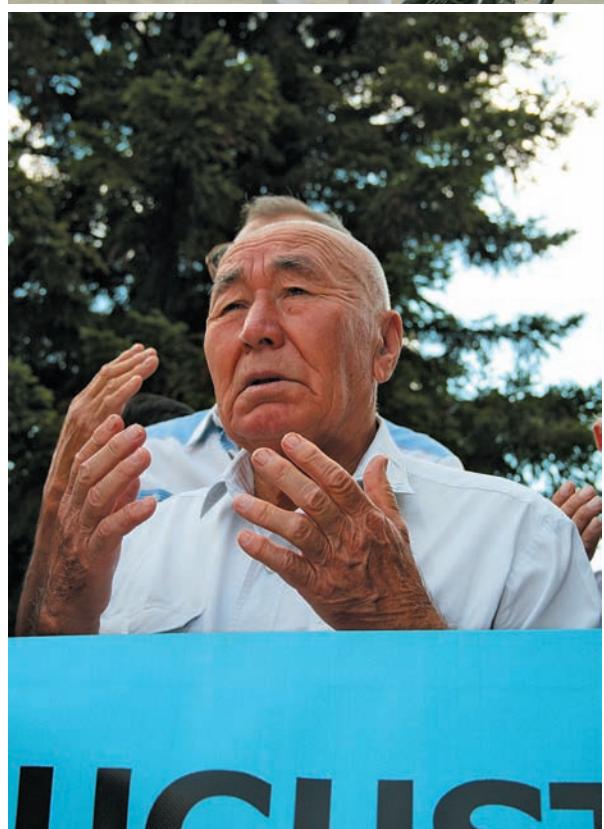
Візьмімо і ми, нині сущі працівники освіти, на озброєння бодай що частку сухомлинознавства, вбачаючи у цьому сутність нашого професіоналізму.

Павло МАЗУР, учитель
м. Маріуполь

Василь
Сухомлинський
з учнями

ГІТЛЕРІВСЬКА ОКУПАЦІЯ, СТАЛІНСЬКА ДЕПОРТАЦІЯ...

**(Закінчення.)
Поч. на 1-й стор.**

Представниця однієї з молодіжних організацій Ніяра Нагаєва розповіла, що гітлерівська окупація і сталінська депортация залишили живими лише трох із 18 членів родини її дідуся. Решта ж – або загинули, або пропали безвісти. «Мої бабуся і дідуся пам'ятають про це, і з дитинства вони мені розповідали про те, як було важко і страшно, – каже вона. – Коли вони це розповідали, то дуже переживали, і сльози, що були у них на очах, передаються тепер мені».

Лідер Кримської організації Конгресу українських націоналістів Василь Овчарук у своєму виступі залишив не забувати не лише жертв нацизтів, але й комуністів, хоч це і викликає спротив в владі.

«Ми не маємо права забувати мільйони і мільйони безнечинних жертв, людей таких, які зібралися тут – молодих і старших. І тих, хто тільки народився. Усіх, хто хотів жити, ходити, працювати, приносити користь цій землі», – наголосив Василь Овчарук.

Він, а також інші оратори закликали заборонити в Україні Комуністичну партію і комуністичну ідеологію.

Учасники мітингу засудили згортання демократії в Україні, відкрите возвели-

чування деякими політиками і політичними силами комуністичної ідеології та виправдання ними злочинів СРСР, ігнорування владою необхідності покарання осіб та заборону організацій, що причетні до комуністичних злочинів, а також протидію частиною українського політикуму процесу повернення і відновлення прав раніше депортованого кримсько-татарського народу.

Один із лідерів Меджлісу Рефат Чубаров повідомив, що резолюція мітингу в Сімферополі буде відправлена не тільки українською керівництву, але й до європейських інституцій.

Володимир ПРИТУЛА

Фото О. Носаненка

РЕЗОЛЮЦІЯ

учасників Всекримського мітингу, присвяченого Загальноєвропейському дню пам'яті жертв сталінізму та нацизму в ім'я збереження пам'яті про жертви масових депортаций і страт

72 роки тому, 23 серпня 1939 року, підписанням у Москві пакту «Ріббентроп - Молотов» між комуністичним СРСР і фашистською Німеччиною було відкрито закріплено співробітництво двох тоталітарних держав і людиноненависницьких ідеологій ХХ століття – фашизму і комунізму, що принесли народам Європи геноцид, порушення прав і свобод людини, військові злочини і злочини проти людства.

Сотні мільйонів людських жертв і десятки народів, щодо яких здійснювалася державна політика з їх повного фізичного знищенні, – такі підсумки злочинної діяльності фашистської Німеччини та комуністичного СРСР, які стали справжньою катастрофою для всієї людської цивілізації.

Оскільки наслідки скоєних фашистською Німеччиною і комуністичним СРСР військових злочинів і злочинів проти людства не усунені в повному обсязі, а народи, які зазнали тотальної депортациї з метою їх знищенні, все ще не відновлені у своїх правах, у ряді країн, в тому числі і в Україні, зберігається небезпека, що може знову повернути суспільство до катастрофи.

До таких небезпек і викликів ми відносимо:

- відсутність справді демократичної системи, що забезпечує повне дотримання прав і свобод людини;

- відкрите вихвалення низкою політичних партій України і значною частиною українського політикуму комуністичної ідеології і виправдання ними злочинів комуністично-го режиму СРСР;

- ігнорування необхідності ухвалення законів, спрямованих на безумовне засудження всіх злочинів комуністичного режиму СРСР і кримінального переслідування осіб, які брали безпосередню участь у їх вчиненні, заборона діяльності політичних сил, які спо-

відують ідеологію расової, класової, етнічної та релігійної переваг;

- протираді процесу повернення, облаштування і відновлення прав кримськотатарського народу, який зазнав депортациї зі своєї Батьківщини і який насильно утримували впродовж десятиліть у місцях вигнання.

Ми, учасники Всекримського мітингу, присвяченого Загальноєвропейському дню пам'яті жертв сталінізму та нацизму в ім'я збереження пам'яті про жертви масових депортаций і страт, проведенного в Сімферополі 23 серпня 2011 року, висловлюючи безумовну підтримку прийнятій Парламентською Асамблеєю Організації Безпеки та Співробітництва в Європі (ОБСЄ) 3 липня 2009 року в м. Вільнюс резолюції «Заохочення прав людини і громадянських свобод у регіоні ОБСЄ в ХХI столітті», заявляємо про свою рішучість і надалі сприяти становленню суспільства, що відкидає тоталітарне правління у будь-якій формі незалежно від його ідеологічних засад.

У зв'язку з цим ми вимагаємо від Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України безумовного дотримання Українською Державою міжнародно-правових актів та сфери дотримання прав людини і прав народів.

Ми звертаємося до ОБСЄ, Ради Європи і Європейського Союзу із закликом максимально сприяти у відновленні прав кримськотатарського народу, що повертається на свою Батьківщину, – народу, що якого комуністичним режимом СРСР протягом десятиліть здійснювалася політика геноциду.

Разом з усіма народами Європи ми схиляємо голови перед пам'яттю мільйонів жертв сталінізму і нацизму! Наш обов'язок і наше завдання – зберегти мир і забезпечити гідні умови для вільного і всеобщого розвитку всіх народів і всіх людей!

Прийнято на Всекримському мітингу, присвяченому Загальноєвропейському дню пам'яті жертв сталінізму та нацизму в ім'я збереження пам'яті про жертви масових депортаций і страт, м. Сімферополь, 23 серпня 2011.

КРИМСЬКІ СЕЛА ПІДКЛЮЧИЛИ ДО СОНЦЯ

ПОЗБАВЛЯЄМОСЬ ЕНЕРГОЗАЛЕЖНОСТІ?

До 7,5 МВт вдалося довести потужність сонячної електростанції біля села Родникове, що під Сімферополем, хоча не минуло й року від її запуску. Спорудила одну з найбільших в Європі геліостанцію австрійська фірма Activ Solar минулого осені з запорізьких комплектуючих на основі панелей з полікристалічного кремнію.

Це дозволить уже невдовзі виробляти сонячної енергії до 9,3 млн. кіловат-годин щороку, запевнили фахівці, яких працює тут усього п'ять. Й розповіли: повністю автоматизована станція складається з 34 тисяч панелей із полікристалічного кремнію, що розташувалися на 15 гектарах угорд. Фотоелектричні пластини збирають сонячне світло й перетворюють на постійний струм. Його регенерує трансформатор і передає на найближчу електростанцію. Так отримана енергія сонця надходить на спільній енергоринок України, й потім споживачам за ту саму ціну, що й будь-яка інша.

Селяни Родникового й навколоїнших сіл – Аркадіївки, Кубанського, Нового Миру, Шкільного (загалом понад п'ять тисяч жителів) кажуть, що тарифи на електрику у них не підвищили, зате зовсім зникли перебої з її подачею: поливати город чи дивитись телевізор тепер можна коли завгодно. Одна панель виробляє 230 Вт, яких вистачає, щоб одночасно запалити п'ять лампочок. Термін служби панелей 25 років, їх легко можна замінити на нові, вироблені Запорізьким заводом напівпровідників. Енергетики зізналися, що поки що сонячна енергія дорожча за електрику в 2,5 раза, але завдяки державному «зеленому тарифу» споживачі цього не відчувають. А проект окупиться вже за шість років, і тепер не доведеться сплатовати тонни вугілля й газу та забруднювати довкілля. Тож у Сімферопольському районі вже невдовзі з'явиться ще одна екологічно чиста електростанція потужністю 100 МВт.

Сонця на півострові – 275 днів на рік, як і в Італії. Це дає можливість отримати енергію, рівну 380 тисячам тонн умовного палива. Ще й, крім сонця, Крим має колосальний потенціал практично усіх видів відновлювальних джерел енергії: вітрової, геотермальної, довкілля, біomasи й малих річок: річний потенціал усіх разом таких енергоносіїв еквівалентний 7069 млн. кубометрів природного газу. Ця цифра значно перевищує об'єми спільних річних енергетичних потреб автономії. Мета прискореного освоєння природних джерел енергії в Криму – як найшвидше зменшити залежність від постачання зовні й поетапно примижити частку відновлюваної енергії в енергобалансі півострова.

Зауважимо, що спроби змусити служити кримчанам енергію Ярила почалися рівно чверть століття тому, коли біля селища Щолкіне поруч з Кримською АЕС спорудили першу в світі сонячну електростанцію баштового типу потужністю 5 МВт. Через вісім років вона виробила понад 2 млн. кіловат-годин. Але тоді ж припинилося фінансування, й екологічно чиста, але дорога електрика стала «неконкурентоспроможною». З того часу різко заго-

стрилася проблема енергоносіїв, вартість кіловатів зросла на порядок, й отримання енергії з сонячних променів перестало бути надто витратним.

Нині у цій справі є багато хороших новин. Ця ж фірма вже завершила будівництво першої черги однієї з найбільших у світі сонячних електростанцій у селі Охонікове Сакського району потужністю 25 МВт на рік й дозволить скоротити до 20 тис. тонн викидів вуглекислоти щороку та забезпечити електроенергією близько п'яти тисяч господарських об'єктів. Хід успішної реалізації своїх проектів компанія Activ Solar презентуватиме дніми на міжнародній виставці Intersolar у Мюнхені.

А німецькі інвестори компанії «WKN Windkraft Nord AG» у відповідь на щирі зацікавленість й гарантії співпраці уряду автономії зголосилися швидко збудувати у Джанкойському й Краснопerekopському районах Криму дві вітроелектростанції за майже 600 млн. євро загальною потужністю 400 МВт. Керівники цієї компанії зазначили, що для них Крим являє чималий інтерес у питанні розвитку альтернативних джерел енергії. Втіленням подібних проектів зайнялося створене Агентство регіонального розвитку автономії, головні завдання якого – не лише безпосереднє залучення надійних інвесторів, а й турботливе супроводження їхніх проектів. Результат не забарився: не лише німецькі, а й американські, англійські, французькі, португальські інвестори вже почали споруджувати на півострові кілька віtroелектростанцій на 8 млрд. євро, загальною потужністю 5 тисяч МВт.

Крім того, в Криму стартує новий проект у галузі альтернатив-

них джерел за участі грецьких інвестицій із запланованим об'ємом вкладень 795 мільйонів євро. У результаті реалізації всіх цих проектів Крим «уже до 2014 року збільшить виробництво електроенергії втрічі й забезпечить власні потреби більш ніж на третину», – зазначають урядовці автономії. Й підкresлюють, що стимулювання альтернативної енергетики й інноваційної промисловості стали чільним напрямком розвитку Криму.

ПРИПЛЮСУЄМО Й ЕНЕРГОНОСІЙ З ГЛИБИН?

З'явилися втішні новини й у царині власного видобутку углеводнів. Фахівці дочірньої компанії «Нафтогаз України» – ДАТ «Чорноморнафтогаз» повідомили, що в поточному році отримають у своє розпорядження чотири нових технологічних судна, баржу для швидкого вкладання труб, потужну плавучу бурову установку й устаткування для видобутку і освоєння шельфу Азово-Чорноморського басейну. Завдяки новому устаткуванню компанія найближчим часом освоїть два нових газових родовища – Одеське й Безіменне – та почне експлуатацію першого в Чорному морі нафтового Суботинського родовища.

Сучасне обладнання дозволить продовжити розвідку й видобуток на більших глибинах, де виявлено 11 перспективних структур. Прогнозні ресурси п'яти з них складають близько 70 млрд. кубометрів газу, запаси останніх шести – понад 70 млн. тонн нафти. Нова установка «Петро Годованець» дозволить компанії вийти на глибини до 120 метрів з бурінням свердловин до 9 тисяч метрів. А розробка свого шельфу Чорного моря дасть мож-

ливість Україні подвоїти власний видобуток газу. До речі, наша держава нині щороку видобуває зазвичай 20 млрд. кубометрів газу, подвоєння цього ресурсу дасть змогу відмовитися від закупівлі значних обсягів дорогого російського газу. (Цього року ми плануємо придбати його 40 мільярдів кубометрів). Отже, розробка родовищ углеводнів на вітчизняному шельфі посилит енергобезпеку нашої країни.

За оцінками експертів, тільки на Прикерченській ділянці шельфу запаси перевищують 10 мільярдів кубометрів. Видобуток лише тут дозволив би Україні збільшити притік власного газу на 4 млрд. кубометрів, а нафти – на 3 мільйони тонн.

НАФТА Й ГАЗ СТАНУТЬ ДОСЯЖНИМИ. АЛЕ ДЛЯ КОГО?

Схоже, цей «енергопрорив» не входить у плани нашої північної сусідки. Чим же ще пояснити не-вирішення протягом уже 15 років питання делімітації морської частини державного кордону між Україною і Росією в Керченській протоці? Адже саме на паритетній розробці родовищ, розміщених на цій прикордонній території, наполягає російська сторона, яка вважає що частину морського шельфу спірною.

Суперечка про кордони в Азовському морі та юрисдикцію Керченської протоці надто затяглася. Досі Київ наполягав на визнанні кордону згідно з картами генштабу СРСР – на основі адміністративного поділу між Українською РСР й РСФСР. Це означає, що Україні має відійти близько 60% акваторії моря й повний контроль над суднохідним каналом у Керченській протоці, нині платний для проходу росіян. Та російська сторона відмовляється визнати цей принцип, стверджуючи, що в часи СРСР внутрішні кордони були умовними. Тому Кремль пропонує провести нову лінію кордону за так званою модифікованою серединною лінією, рівновіддаленою від берегів обох країн, а також передбачити спільне використання каналу.

Керченська протока – давній камінь спотkanня між Росією й Україною. Її ділянка сусідів безупішно ледь не від часу здобуття нашою країною незалежності, хоча було вже 50 раундів переговорів. Сушу якось поділили, а ось з водою – ніяк. Українська сторона ще в 1998 році позначила свою акваторію. Прокреслила кордон згідно з картами СРСР, як при його роз'єднанні й було домовлено. Росія, керуючись іншою угодою, це не прийняла, й понині вважає протоку спільною територією. Стара про-

блема неделімітованості ініційована не нашою стороною. Є указ Президента України про проходження лінії кордону, яка на нашого боку визначена чітко. Але російська сторона досі керується договором про спільне використання Азовського моря й Керченської протоки від 2004 року й цю лінію не визнає, що приводить до плутанини. Наши судна дотримуються лінії, російські – ні, бо деякі з них можуть займатися браконьєрством, обмінюватися контрабандними вантажами, нафтопродуктами з якірних стоянок, пересаджувати нелегалів. Адже законодавство наших країн різне: порушення кордону в нас – адміністративне порушення, у Росії – кримінальний злочин. Чому ж тоді виходить так: Росія кордон не визнає, але рибалок за його незаконний перетин... штрафує.

Попередня переговорна позиція базувалася на твердому підґрунті – основоположних принципах Конституції України про територіальну цілісність нашої держави. На жаль, останнім часом Україна вже зробила ряд поступок росіянам з питання делімітації Азовського моря й розмежування Керченської протоки, наголошують експерти. Но нинішнє керівництво нашої держави, відмовляючись від принципу спільних вод, водночас ніби й готове прислухатися до пропозицій росіян та лояльніше підійти до розмежування Керченської протоки, Азовського й Чорного морів..., змістивши лінію кордону в наш бік. Росіяни ж твердять: мовляв, треба прокласти кордон так, щоб і ваша Тузла, і все, що до неї прилягає, було спільним. Тобто прагнути провести кордон по берегах затоки, але решта буде для спільного користування. А такий «братній» переділ вигідним для України не стане. Російська сторона твердить на перемовинах, що, мовляв, усе це є спільним. Однак, вже знаємо з минулого досвіду, що так би мовити «колгоспне» – завжди нічіє. То що, віддамо РФ багату на поклади енергоносіїв частину моря? Прикий приклад із втратою значної морської акваторії біля острова Змійного вже маємо.

Експерти вважають, що у питанні делімітації кордонів російська сторона міцно тримається своєї вигоди, адже в Азовському морі розвідані багаті глибоководні родовища нафти і газу, належність яких залежить від лінії кордонів. Хоча ситуація не проста, сторони мають врешті вирішити давню суперечку, тому підуть на компроміси. Бажано б, не надто збиткові для нас.

Віктор ХОМЕНКО

ТАНЦЮЮ ДЛЯ ТЕБЕ...

Років 4–5 тому трапився мені в газеті «Пораднице» лист жінки, яка через онкологічну хворобу зазнала мастектомії (так зветься операція з видаленням молочної залози). Цей лист був сповнений розгубленості, відчаю: як жити далі? на що очікувати? як знайти себе у цьому світі, який став раптом новою реальністю? А ще німого крикуногону: допоможіть!

Не знаю, чи багато читальських листів було одержано редакцією для цієї людини, але самого я, написавши, не надіслала. А розповіла я в ньому історію однієї з моїх сусідок. Коли ми познайомилися, минуло вже понад 20 років після кількох її виснажливих онкологічних операцій, про які я й знати не знала. Але знала інше: такої чуйної, доброї людини мені просто не траплялося. Здавалося – увесь сенс її життя полягав у тому, щоб бути корисною навіть зовсім чужим і незнайомим людям.

І ось, переглядаючи книгу Ганни Хомутової (на фото) «Життя після операції», я читаю: «Як і будь-яке серйозне випробування, хвороба – це не тільки біда, але і джерело важливого життєвого досвіду. Часто жінки кажуть про те, що після операції вони по-іншому стали сприймати життя, зблизилися з рідними, прийшли до глибшого сприйняття його сенсу». Можливо, саме це і відбулося свого часу з моєю сусідкою, православною християнкою, для якої служіння Богу стало водночас служінням людям. Але все це краще обмірковувати на відстані як фізичному, так і в часі. Втім, якщо вже сталося лихо, з такої книги жінка може довідатися, як її діяти вже тут і зараз, не вдаючись до філософствувань – надто великий розпач, надто гострий біль. Є в брошурі і розділ «Куди звертатися за допомогою і підтримкою» з конкретними рекомендаціями:

«По всьому світу активно діють організації, створені колишніми пацієнтками онкологічних клінік. Жінки переконані, що ніхто так добре, як вони самі, не уявляє тих труднощів, з якими доводиться зустрічатися, і ніхто не буде докладати стільки зусилля для їхнього подолання».

Для кримчан Ганна Хомутова надає адресу громад-

ської організації Центр реабілітації «Берегіння», яку й очолює. І ось я в «Берегінні». Життя тут не надто жавве, але рухається. Надробочим місцем Ганни Корніївні – півтора десятка грамот та фотографії, на одній з яких вона поруч із колишнім Президентом Віктором Ющенком.

– Це коли мені вручали орден княгині Ольги III ступеня, – пояснює жінка.

А поруч з її столом за шторкою Галина Нікітіна допомагає клієнти відповісти з її новою близиною. Протези замовляються у Києві, в центрі «Ортес», офіційним представником якого в Криму є «Берегіння». Зі слів її керівниці дізнається, що «Ортес» виготовляє протези молочної залози з високоякісних силіконів пропідних європейських фірм і видаються вони раз на пів-

там, благодійництву та, здається, покровительству небесних ангелів. Утім про благодійників сьогодні взагалі розповідають неохоче, аби не накликати на їхні голови з десятком позачергових перевірок. Особливо заклопотані податківці: чи не страждає від такого «марнотратства» державний бюджет?

Але таким чином депутата минулого скликання Дмитра Кущового не залякавати. Всі шість років існування «Берегінні» він оплачує оренду приміщення та вартість комунальних послуг. А зараз займається ще й ремонтом. Досить дивно, коли 26-річна людина, котра, як кажуть, і життя ще не бачила, раптом виявляє такі зрілі почуття і співчуття до чужого горя.

А ось до держави у Ганни Корніївні є досить серйозні претензії, і небезпідставні. У гонитві за наповненням державного бюджету нею було зліквидовано фонд соціального захисту інвалідів, у якому акумулювалися кошти, одержані від роботодавців, що не створювали робочі місця для інвалідів і в такий спосіб мали забезпечувати роботою тих, кого на своїх підприємствах вважали зайвими. До державної кішенні мають піти і кошти зі страхового фонду від нещасних випадків.

Та проблеми були і раніше. З ними зверталася Ганна Корніївна до колишнього мера Геннадія Бабенка і до голови комісії з охорони здоров'я, соціальних питань та у справах ветеранів ВР АРК Світлани Савченко. Та живої реакції дочекалася лише від Петра Запорожця, який залишив на посаді пані Світлану. Він одразу ж виніс проблеми інвалідів на комісію, запросивши на засідання спікера парламенту. А накопичилося їх чимало.

Це відсутність справжніх реабілітаційних центрів для інвалідів, що суттєво відрізнялися б від терцентрів для людей похилого віку, які сьогодні теж опинилися за межею виживання. У інвалідів також обмежений доступ до охорони здоров'я, бо це їм просто не по кишені. А ще у лікарнях немає елементарних пан-

дусів та іншого обладнання, що б забезпечило інвалідам-спинальникам вільне пересування. Готуючи документ для розгляду вищими посадовцями, Ганна Корніївна поширила по Криму анкету щодо вивчення ступеня доступності медицини у Криму для жінок з обмеженими фізичними можливостями.

У результаті виявилося, що спинальниці здебільшого лікарно взагалі не відвідують, як і лікарі-гінекологи, що так важливо для жінки. Для огляду цим фахівцем взагалі немає жодних умов. Замість того – лише розгубленість і роздратування з боку лікаря.

Тож у своєму листі Ганна Хомутова просить забезпечити для інвалідів архітектурне безбар'єрне селище та віднайти можливість надавати їм безкоштовні якісні обстеження і лікування у стаціонарах.

Дуже чутливим вона вважає і питання збереження 50-відсоткових пільг при оплаті інвалідами найдорожчих комунальних послуг. Сьогодні пільги становлять лише 25% від вартості спожитого.

У листі Ганна Хомутова, яка виступає вже від імені Кримської республіканської громадської організації «Берег», що об'єднує 24 міські і районні організації інвалідів, нагадує: 16 грудня 2009 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію ООН щодо прав інвалідів та факультативний протокол до неї, і це дарує надію на краще майбутнє.

Але поки що 115 тисяч інвалідів Криму виживають не за рахунок державної турботи.

Особливо шокувала керівницю «Берега» та «Берегині» ситуація, що

склалася під час колегії Міністерства праці і соціальної політики, яка відбувалася в Алушті. Там Ганна Корніївна була присутньою як член колегії. Алуштинський міський голова Станіслав Колод заявив, що знайде у міському бюджеті 200 тис. грн. на рік для поліпшення ситуації стосовно інвалідів, та на це почув у відповідь від першої заступниці міністра Ірини Кручек: «Тоді передбачте у бюджеті міста і гроши на штрафи, які ми з вас будемо стягувати». Що це? І чому Президент не підписав Указ, який підготувала йому Національна асамблея інвалідів, хоча там не було нічого революційного?

Невже і надалі, незважаючи на приєднання до Конвенції, порятунок потопаючих лишатиметься справою рук самих потопаючих? Колись долі маленької Ганнусі нещадно торкнулася війна. Цей біль завжди з нею. І вона прагне тільки одного: аби кожен інвалід зміг максимально використовувати свій резерв. Ганна Корніївна пригадала, як торік евпаторійка Мар'яна танцювала у проекті «Танцюю для тебе» для свого чоловіка Олега. Його, інваліда-спинальника, Мар'яна, сама реабілітолог, навчила усюому можливому. А тепер вона танцювала, аби створити йому робоче місце та допомогти іншим інвалідам, які знали подібного лиха.

Хто бачив цей проект, знає, якими непростими, виснажливими були змагання. І раптом на місці Мар'яни я уявила Ганну Корніївну, яка танцює. Танцює за усіх 115 тисяч кримчан, долаючи власні біль та втому. То коли ж з'явиться у неї надійний, професійний – державний партнер?

Тамара СОЛОВЕЙ
(Фото автора)

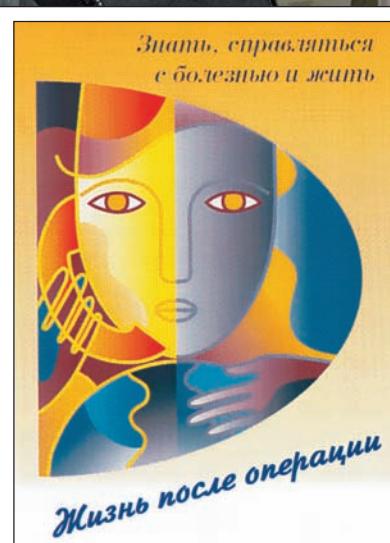
У ЦЕНТРІ УВАГИ - ДОЛЯ МАТЕРІ І ДИТИНИ

З 2008 року в с. Чистеньке Сімферопольського району функціонує Кримський республіканський заклад «Соціальний центр матері та дитини». Головне завдання цієї установи полягає у тому, щоб максимально допомогти тим молодим мамам, які відчувають життєві труднощі і мають намір залишити дитину після пологів на піклування держави.

Соціальний центр розрахований на 13 місяців для матерів і 13 немовлят. В ньому можуть проживати як вагітні жінки, так і матері з малюками, які опинилися в кризовій ситуації. Треба зазначити, що деякі з них стали жертвами побутового насильства, але основна маса дівчат – це молоді сироти, жінки, які вирошили без підтримки сім'ї та дуже рано самі стали матерями. За допомогою соціальних працівників вони навчаються найпростішим речам – готовувати, підтримувати чистоту в будинку, правильно доглядати за дитиною, організовувати як своє дозвілля, так і побут малюка. Для багатьох молодих мам життя в соціальному центрі – це перше затишшя за довгі роки. Одне з найважливіших завдань, що ставить Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Криму перед соціальними працівниками центру – допомогти молодій жінці відбутися як матері. Саме від цього залежить її майбутнє, і доля дитини. Адже якщо у мами все вийде, то малюк уже не залишиться сиротою.

Сьогодні як ніколи велика кількість вагітностей серед дуже юніх жінок із соціально незахищених категорій населення. Багато із них з різних причин не готові або вважають, що не готові виховувати дітей. У середньому в Україні матері залишають близько 1000 новонароджених дітей у половових будинках...

Довідка. У Соціальний центр матері та дитини можна потрапити за на правленням центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. При за рахуванні кожна жінка отримує окрему кімнату з меблями та сучасною побутовою технікою. У центрі працюють психоло ги, соціальні працівники та медики. Утримання матері та дитини – за рахунок коштів республіканського бюджету. У разі необхідності центр сприяє організації госпіталізації і клінічного обстеження жінок, а також здобуттю освіти, професії. Станом на початок серпня 2011 року в Кримському республіканському закладі «Соціальний центр матері та дитини» тимчасово проживають 10 жінок і 12 дітей.

«ПРАВИЛЬНІШЕ ЦЕ НАЗИВАТИ ПЛАВАННЯМ ІЗ ДЕЛЬФІНАМИ...»

Сьогодні дельфінарій у нашій країні таке ж звичне розважальне явище, як, скажімо, цирк. Одеса, Київ, Донецьк, Харків, Бердянськ, Севастополь, Євпаторія та інші міста (у Криму навіть маленькі селища) останніми роками обзавелися басейнами і вольєрами для морських ссавців. Там афаліни – задіяний переважно цей вид дельфінів – досить часто тішають і малого, і старого своєю вправністю та сміливістю. А ще ці розумні тварини, як відомо, наділені хистом цілительства. Тому дельфінотерапія з кожним роком набирає популярності і походить чільне місце серед поширеніших методик медико-психологічної реабілітації і корекції. Утім, не всі фахівці близькі до її беззаперечного визнання як такої собі панацеї. Серед них, приміром, – провідний вітчизняний дельфінолог, голова наукового комітету АССОВАМС (міжнародної угода зі збереженням кито-подібних Чорного та Середземного морів і прилеглої акваторії Англантиничного океану), кандидат медичних наук із Сімферополя Олексій Біркун.

– Правильніше це називати плаваннями із дельфінами, – каже Олексій Олексійович, уникаючи при цьому самого слова терапія. – Тому що це парамедичний метод. Наукових досліджень з цьо-

го приводу не так уже багато. Але вони свідчать про те, що користь, яку хтось отримує від спілкування з дельфінами, на тому ж рівні методів психотерапії, коли використовується спілкування з іншими тваринами, скажімо, кіньми, кішками, собаками. Утім, я не збираюсь займатися критикою цього методу. Просто констатую, що це сфера комерційної діяльності, яка має право на існування, бо не суперечить закону.

Однак, перш ніж відважитись на таке лікувальне плавання, потрібно добре розуміти усі очевидні викинки. За словами медика, «пільна» вода значною мірою інфікується кишковою мікрофлорою дельфінів. Мовляв, памперсів вони не мають. Окрім того, афаліна – сильна і досить масивна тварина, понад два центнери вагою. Ударом хвоста може залишити покалічіти. Можуть бути й укуси. Зрозуміло, що до дельфінаріїв підбирають тварин спокійних, проте вони, як і люди, мають різні темпераменти. Якісь зовнішній фактор може викликати у них непередбачуваний за наслідками стрес. Відомі випадки, коли «добрі» тварини кидалися на своїх тренерів і серйозно травмували їх. Особливо це вкрай важливо враховувати, коли справа стосується дітей, надто тих, які мають серйозні розлади розвитку. Для деяких діток спілкування з дельфіном

справді цікаве, може викликати відчутне покращення здоров'я, хоча трапляється й зворотний ефект. Декілька років тому на одній міжнародній науковій конференції Олексій Біркун був свідком показу документального фільму про так звану дельфінотерапію. Неприпустиме видовище: аутичну дитину проти її волі кинули у басейн із дельфінами. Мій співрозмовник на знак протесту змушений був покинути залу, незважаючи на те, що вступав модератором того солідного форуму.

Олексій Біркун, до слова, медик у третьому поколінні (його батьки – відомі професори Кримського медуніверситету), опікується чорноморськими дельфінами, що занесені до міжнародного реєстру національної Червоної книги, вже майже три десятиліття. Цікаво, що певною мірою спонукали його перекваліфікуватись із патолога-анатома у дельфінологі... військової.

– Тоді, наприкінці 1981 року, я працював у цивільному науково-дослідному інституті, – згадує Олексій Олексійович. – Так склалися, що залишився без роботи. Натомість мені запропонували перейти до Кримського медінституту, де якраз отримали цікаве прикладне замовлення. Це була так звана закрита НДР – науково-дослідна робота. Її застосуванням було військове відомо-

ство. На ту пору дослідження військових з дельфінами океанаріуму у Козачій бухті виявилися досить ефективними – вони навчили тварин виконувати спеціальні завдання. Приїжджають фахівці з Ленінграда, Москви, генштабу, сам командувач ВМФ СРСР адмірал Горшков неодноразово навідувався. Коротше кажучи, унікальних дельфінів потрібно було представляти державним комісіям, а вони раптом почали масово гинути. До групи відповідальних виконавців включили й мене. Із завданням ми впоралися. З'ясувалось, що причиною смерті службових дельфінів були інфекційні хвороби. Вони ж виникали через умови утримання, а саме – забруднення акваторії. Тому були запропоновані схеми медикаментозної профілактики, зокрема, антибіо-

тиками та імуномодуляторами. Смертність серед тварин згодом зменшилась з 70% до 2%.

Відтоді Олексій Біркун предметно сконцентрувався на життєвих проблемах морських істот у природних умовах. Причому, не лише рідного, чорноморського, а й середземноморського регіонів. Побував у багатьох міжнародних морських експедиціях. Зібраний багатий матеріал став основою найвичерпнішого на сьогодні наукового дослідження «Збереження китів, дельфінів і морських свиней у Середземному і Чорному морях». Торік у співавторстві з італійським колегою це дослідження вийшло окремою книгою, передмовою до якої особисто написав принц Монако Альбер II.

Василь САДОВСЬКИЙ

НЕСПОДІВАНИЙ РАКУРС

«НЕДИТЯЧІ» НАГОРОДИ ВІЙСЬКОВОГО МЕДИКА

Численні нагороди і регалії колишнього начальника Євпаторійського центрально-го дитячого клінічного санаторію Міністерства оборони України полковника медичної служби у відставці Анатолія Ненька безпосередньо пов'язані зі справою всього його життя – хірургією, дитячою реабілітацією і ортопедією. Скажімо, перший, що радянський, орден «Знак Пошани» Анатолій Михайлович одержав за успішне впровадження при лікуванні ніжніх кінцівок у дітей методу академіка Гаврила Ілізарова. Наступним – «За службу Батьківщині у ЗС СРСР» – позначене його двомісячне відрядження у 1988 році до зони вірменського землетрусу. До слова, що саму гуманну місію військового медика оцінила ще й фундатор всесвітньо відомого «Ордену милосердя» мати Тереза, особисто вручивши євпаторійцю престижний «орденський» кулон.

За інші здобутки на ниві лікування та оздоровлення маленьких пацієнтів України, близького і дальнього зарубіжжя офіцер удостоївся новітніх президентсь-

ких відзнак і церковних орденів, Державної і республіканської (кримської) премій. А ще у цьому по службовому списку є іменна зброя. Нею у 1996 році керівник вітчизняного оборонного відомства відзначив здобуток дитячого медика за всі його 40 років офіцерської служби (уся ж календарна вислуга Анатолія Ненька сягає півстоліття).

У самого нагородження, власне кажучи, нічого дивного немає. «Родзинка» у деталі, точніше, в іменній зброї – справжньому німецькому «Вальтері» серії ППК із заводським клеймом 1933 року. Пістолет усього на один рік старший від самого євпаторійського іменинника.

– Коли мені запропонували вибрати іменну зброя, – розповідає Анатолій Михайлович, – я довго не вагався. Тільки «Вальтер». Подібний пістолет і набої до нього калібра 7,65 у мене з'явилися ще у дитинстві. Тож настрилявся з нього до схочу. Взагалі, у ті повоєнні роки у нас, сільських хлопчиків, на Херсонщині яка могла бути розвага? Здебільшого зброя,

її тоді не бракувало – пістолети, автомати, набої, міни. Навіть ракети і ПТР (протитанкова рушниця) у нас були.

А свого тодішнього «кишенського» «Вальтера» Анатолій Ненько позувся одразу після нового 1957 року, коли вже навчався на військовому факультеті Саратовського медінституту. Подалі, як кажуть, від гріха. Адже при заповненні анкети він написав, що зброй у нього немає, а це геть не відповідало дійсності. Тому, приїхавши у рідне село на перші канікули, Анатолій дістав свою сковорінку «цяцьку», розібрав її до гвинтика і потайки порозкидав усе по чотирьох глибоких криницях.

Деякою мірою, певен сьогодні Анатолій Михайлович, до його вибору лікарської професії «долучились» спогади про ті лихі пустощі дитинства. У 1944 році, відразу після визволення від фашистських загарбників, у йхнім селі стояла наша військова частина. І саме тоді майбутній військовий медик одержав своє «бойове хрещення».

– Хтось із однолітків, – продовжує Анатолій Михайлович, – невдає кинув «лимонку». Вона вибухнула. Мене добраче посікло осколками. Опинився у медсанбаті, прооперували. Лежу такий «красивий», у рубцях, але відчуваю себе «героєм». На сусідніх ліжках – поранені офіцери, солдати. Підходять до нас лікарі у

військових одностроях, порипують їхні чоботи, портупеї. Оці незабутні враження закарбувались на все життя...

Після школи Анатолій Ненько у 1952 році успішно склав іспити до Одеського медичного інституту. Студентський квітток йому вручав знаменитий офтальмолог, академік Володимир Філатов. А лейтенантські погони після закінчення 4-го курсу, перед відправленням до Саратова, – знаменитий полководець Великої Вітчизняної війни, тодішній міністр оборони СРСР Георгій Жуков...

Василь ДРАГОЛЮК

A. M. Ненько

Фото підполковника В. Селезньова

МАКРООБРАЗ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ЧЕРЕЗ ЙОГО МІКРОАНАЛІЗ

Приходько Інна.
**Слово-образ у контексті
історико-літературного
процесу.**

– Харків: Вид. група
«Основа», 2010. – 255 с.

Проблематика цієї праці досить широка. Тут йдеться і про актуальні акценти, нові ракурси та коментарі українського історико-літературного процесу II пол. XIX – початку XXI століття з мотивацією новітніх підходів на глибоко обґрунтованій докumentальній основі, і про форми коментованого вивчення тексту художнього твору і т. ін. Книга розширяє інформаційне поле читача шляхом уведення недостатньо відомого фактажу, по-глиблює його літературознавчу ерудицію. При цьому автор чітко окреслює основний ракурс своїх вислідів: українська ідея як стрижене літературного процесу означені часових відрізків, аналіз творів в широкому супільно-історичному контексті.

Особливо цікавий третій розділ книги – «Мікроаналіз прозових творів». Авторка давно знає своїми розвідками у такому ключі. І тут його виконано кваліфіковано, фахово вправно. Читачеві повчально буде поглянути на філігранно вписані мініатюри І. Франка, Є. Ярошинської, Г. Михайличенка, новели О. Стороженка, короткі повісті раннього Ю. Яновського, Г. Хоткевича, етюди О. Довженка, новели й повісті Гр. Тютюнника, В. Близнеця, М. Вінграновського, Є. Гуцала саме крізь призму пильного приглядання до тонкої словесної фактури, через оригінальне запрошення зазирнути в таємниці художнього письма, у те, що «за словом», у дивовижні ланцюжки-мережива асоціативних образів, підтексту, алієз,

ремінісценцій, поліфонії художньої деталі тощо. Такий естетичний аналіз, безумовно, активізує співпрацю читача з автором твору на шляху до осягнення глибини й краси Слова, аналіз під «мікроскопом», з орієнтацією на синтез мистецтв слова, малярства, музики.

Цікаві й свіжі спостереження здійснені в книзі І. Приходько і з приводу тлумачень, що таке мотив, його роль у сюжетному рухові прозового твору (у Ю. Яновського), чи як «розшифровувати» підтекст (у новелах О. Стороженка та ін.), або як вирізнати в тексті мовні партії наратора й автора (на прикладі прози Є. Гуцала, М. Вінграновського), як тлумачити образні модифікації, поліасоціативність (у О. Довженка та ін.), естетично надпотужні функції художньої деталі (у Гр. Тютюнника, Є. Ярошинської, Г. Хоткевича). Читач знайде тут моделі інтерпретацій тонкого плетива психологічного малюнка, фабульних ниток, мистецтва мініатюрування в малій, вишуканій прозі І. Франка з її відкритими жанровими рамками, з багатоваріантністю типів її структури, в якій майже незображенno поєдналися ознаки міні-драми й стислої, сконцентрованої хроніки при фактичній відсутності розв'язки та «світлом» у перспективі поза фабульною рамкою («Лесишина челядь», «Неначе сон»). Риси різноелементних жанрових форм авторка простежує і в таких оригінальних (гостро актуальних сьогодні!) прозових сатирах І. Франка, як «Опозиція», «Доктор Бессервісер».

Необхідно відзначити ще й та-кий вагомий компонент у цій книзі, як детально розроблені творчі, нестандартні завдання до практичних занять з бібліогра-

фічними списками, що стануть, безперечно, у нагоді не лише вчителеві для підвищення його кваліфікації, але й студенту, майбутньому словеснику. Взагалі джерельна база цього посібника велима поважна, значна, налічує 154 позиції, охоплює теоретичні праці, науково-методичну літературу.

Підсумовуючи свої аналізи естетично високого художнього матеріалу (добір його свідчить про вищуканий смак авторки книги), І. Приходько називає їх «фресками». Трохи несподівано, але, думою, виправдано, оскільки це слово етимологічно відповідає викладеному в розділах праці, глибинно закоріненому смислу слова («свіжа барва»). Інтерпретації справді нестандартні, у них вловлено дуже точно «лики» митців, подано творчі портрети майстрів красного письменства, до того ж, письменників морально чистих, «непристосуванців», великих талантів – іх дванадцять у книжці. З поміж них – двоє розстріляних імперськими великороджавницями, і ще й ті, чий вік був укорочений морально-політичними обставинами, а фінали життя багатьох стали викликом тоталітарній системі. Разом з тим, їхні твори, наголошує авторка, є пронісниками справжнього поступу кримського художнього поступу.

Рецензована книга є, думаю, цінним здобутком, небагато – бо знайдемо нині досліджене у сфері поетики, естетичного аналізу твору, своєрідності літературної техніки, художнього «почерку», заглиблення в особливості творчої лабораторії письменника. А спрямованість на рецепцію, активізацію адресата мистецького слова, його співучасть в інтерпретаціях додає вагомості книзі І. Приходько.

**Діна КОРЖАНІВСЬКА,
вчитель-методист української мови та літератури НВК «Школа-ліцей»
м. Сімферополя**

В ІНТЕРНЕТІ З'ЯВИВСЯ ЄДИНІЙ ОСВІТНІЙ ПОРТАЛ КРИМУ

1 вересня 2011 року офіційно почне свою діяльність інноваційний проект, що не має аналогів в Україні. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Криму спільно з Харківським авіаційним інститутом за особистої участі його проректора Віталія Зайцева розробило і створило єдиний освітній інтернет-портал Криму. Цей ресурс забезпечить відкритість навчально-виховного процесу, дасть можливість ознайомитися з роботою будь-якого навчального закладу автономії, а також суттєво спростити роботу педагогів щодо заповнення необхідних звітів. Необхідно зазначити, що всі витрати зі створення ресурсу взяли на себе Харківський авіаційний інститут. Крім того, єдиний освітній портал абсолютно безкоштовний для всіх користувачів мережі інтернет.

Кожен навчальний заклад створив тут свій повноцінний функціональний сайт, наповнений своєю та актуальною інформацією. На даний час робота з наповненням сайтів різними відомостями ще триває, але вже сьогодні за адресою:

<http://krimedu.com> можна подивитися, що являє собою кримський освітній портал.

У його рамках педагоги та методисти автономії зможуть обмінюватися досвідом, створювати і розміщувати унікальні відео та електронні мультимедійні уроки і, в цілому, працювати з єдиною базою найрізноманітніших освітніх ресурсів. Тут же учні отримують унікальну можливість використовувати у самонавчанні матеріали та уроки кращих педагогів.

За словами міністра освіти і науки, молоді та спорту Криму Віталія Дзоз, у портalu використана ще одна, дуже важлива інформаційно-технологічна інновація – інтегрована система ідентифікації користувачів дозволить створити для учнів конкурентоспроможне середовище для спілкування порівняно з іншими соціальними мережами, що сьогодні являють дяку небезпеку для якого-небудь підлітка. Батьків же освітній портал порадує

можливістю активної участі в житті їхніх дітей і навчального закладу в цілому. Кожен з батьків отримає доступ до оперативної інформації про успішність своєї дитини за допомогою електронного журналу, зможе перевірити, чи задають домашні завдання, і регулярно дізнатися про заочення і зауваження будь-якого школяра через електронний щоденник.

«Хотіла б зізнатися, що нам, звичайно ж, складно бути першопрохідцями у таких глобальних проектах. Але життя диктує свої умови, і якщо ми не хочемо залишатися на місці, потрібно дуже швидко рухатися вперед. Тому в модернізації системи освіти регіону ми використовуємо сучасні інформаційно-комп'ютерні технології по максимуму. При цьому необхідно зазначити ще один важливий фактор – кримський освітній портал дуже простий і зручний у використанні, в ньому немає складних пошуко-вих систем і заплутаних інформаційних структур. Тому жителі нашого краю можуть на власні очі переконатися, що кримський уряд реально, не на словах, а на дії, модернізує систему освіти в регіоні», – підсумувала Віталіна Дзоз.

ЧИ ЗАДОВОЛЕНИ УКРАЇНЦІ ЯКІСТЮ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ?

Майже половина українців (47,5%) не задоволена якістю шкільної освіти. Такі дані були отримані експертами Інституту Горшенина в результаті телефонного опитування на тему: «День знань в Україні».

Із цих 47,5% респондентів 24,1% обрали відповідь «повністю не задоволений», 23,4% – «скоріше не задоволений». Близько третини опитаних (33,5%) заявили, що їх влаштовує якість шкільної освіти в Україні. З них 19,3% віддали перевагу відповіді «скоріше задоволений», 14,2% – «повністю задоволений». Важко відповісти на це запитання кожному п'ятому громадянину України (19,0%).

Вважають, що за останній рік якість шкільної освіти в нашій країні ніяк не змінилася, 41,2% українців, а 32,9% вважають, що за цей період вона погріялась. Висловили думку, що якість шкільної освіти за останній рік покращилася, 13,1% опитаних, 12,8% – важко відповісти на це запитання.

Більше половини громадян України (53,8%) зазначили, що найчастіше батьки школярів стикаються з такою проблемою, як постійні збори грошей на ремонт школи й подарунки вчителям. Наступна за значущістю проблема – придбання дорогих підручників і навчальних матеріалів (39,1%), далі – байдуже ставлення педагогів до дітей (26,2%), некомпетентність вчителів (24,9%), а також низький рівень безпеки дітей у школі (23,1%). Переважні класи вважають шкільною проблемою, що часто зустрічається, 18,3% респондентів, несучасні програми навчання – 13,3%. Важко відповісти на це запитання – 4,6% опитаних.

Половина опитаних (51,5%) вважають, що учням України потрібна єдина шкільна форма. При цьому, 37,2% із них висловили думку, що кожній школі потрібна своя форма, а 14,3% – що потрібна єдина форма для всіх шкіл у країні. Вважають, що шкільна форма не потрібна, 40,1% опитаних, а 8,4% – важко відповісти на це запитання.

Майже третина громадян України (30,1%) вважають, що підготовка школяра до нового навчального року обійтися батькам у 1000-1500 гривень. Кожен шостий респондент висловив думку, що на підготовку одного учня до школи буде потрібно від 1500 до 3000 гривень, а 4,8% вважають, що буде потрібна сума більше 3000 гривень. При цьому майже чверть опитаних (24,2%) припустили, що батьки школяра зможуть обійтися сумою 800-1000 гривень. Вважають, що на підготовку учня до школи достатньо 500-800 гривень, 14,1% респондентів, а 7,2% вважають, що можна обійтися 300-500 гривнями. Висловили думку, що підготовка школяра обійтися в суму, меншу 300 гривень, 2,1% опитаних, а 1,6% – важко відповісти на це запитання.

Нагадуємо читачам, що до кінця поточного року «Кримська світлиця» – у рахунок погашення боргу – надходить поштою на адреси передплатників, які з відомих причин не змогли отримувати газету у 2010 р. Через порушені договірні стосунки придбати «Світлицю» в кiosках «Союздруку» чи передплатити її на 2011 р. на пошті поки що не можна, але є вихід – передплата через бухгалтерію Газетно-журналного видавництва (див. опубліковану вище квитанцію).

Для того, щоб передплатити газету «Кримська світлиця», необхідно: заповнити квитанцію, сплатити в будь-якому банку, надіслати копію оплаченої квитанції: поштою – 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; факсом – (044) 498-23-63, 498-23-64; електронною поштою – sydorenko.iryona@gmail.com

З усіх питань стосовно передплати звертайтесь до Ірини Сидоренко. Тел./факс: (044) 498-23-64.

НА 2012 РІК «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» ВЖЕ МОЖНА БУДЕ ЗВІЧНО ПЕРЕДПЛАТИТИ У ПОШТОВИХ ВІДДІЛЕННЯХ.
ПОТОЧНІ НОМЕРИ ГАЗЕТИ МОЖНА ОТРИМАТИ ТАКОЖ І В РЕДАКЦІЇ. КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ: (0652) 51-13-24, 51-13-25.

ПЕРЕСОПНИЦЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ

СВІДОК ТРИВАЛИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНЦІВ ЗА ВЛАСНУ ДЕРЖАВНІСТЬ...

Президент України Віктор Янукович взяв участь у заходах із нагоди 450-річчя Пересопницького Євангелія та у відкритті культурно-археологічного центру «Пересопниця».

Звертаючись до присутніх, Глава держави зазначив, що Пересопницьке Євангеліє надихало на сумлінну працю «не одне покоління українських державотворців, громадських діячів, науковців», а саму книгу назвав «безцінним джерелом для істориків та мистецтвознавців».

«Пересопницьке Євангеліє було свідком тривалих змагань українців за власну державність. На його сторінках неписаним текстом закарбувалися славетні епізоди визвольної боротьби нашого народу, його заповітні мрії про незалежну Україну», - наголосив Президент України.

Віктор Янукович нагадав, що сьогоднішній урочистості відбуваються землі, «де Іван Федоров створив Острозьку Біблію і Буквар, а Мелетій Смотрицький – Граматику».

«Маючи у своєму національному спадку такі священні скарби, Україна успішно крокує шляхом духовного відродження», - підкреслив Глава держави.

Після церемонії відкриття культурно-археологічного центру «Пересопниця» Президент України ознайомився з його експозицією та поспілкувався з людьми, які прибули на свято.

* * *

Село Пересопниця, де було написано Пересопницьке Євангеліє, буде відроджуватися. Таке переконання висловив Президент України Віктор Янукович під час спілкування з журналістами в селі Пересопниця на Рівненщині.

Глава держави подякував усім, хто бере участь у відбудові Пересоп-

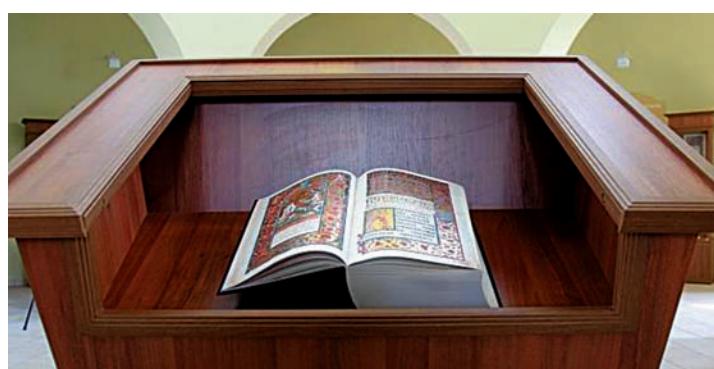
ДОВІДКА

На території культурно-археологічного комплексу «Пересопниця» знаходитьться культурно-археологічний центр, де розміщено, зокрема, Музей Першокниги, а також музейний комплекс просто неба «Княжє місто».

Пересопницьке Євангеліє – один із найвидоміших європейських перекладів Святого Письма XV-XVI століть рідною мовою, шедевр рукописного мистецтва. З церковнослов'янської тодішньою письмовою староукраїнською мовою Євангеліє переписав чернець-переписувач Михайло Василієвич у 1556-1561 роках.

Пересопницьке Євангеліє являє собою манускрипт вагою 9,3 кг, форматом 38x24 см, складається з 482 пергаментних листів, оправлених у дубові дошки, обтягнуті зеленим оксамитом. Текст виконаний темно-коричневим чорнилом із застосуванням червоної фарби для нумерації розділів, видлення початкових літер (буквиць), а також різних приміток на полях.

Нині Євангеліє зберігається в Центральній науковій бібліотеці АН України ім. В. І. Вернадського. З 1991 року на Пересопницькому Євангелії Президент України присягає на вірність народові України.

«Я СИН НАРОДА, ЩО ВГОРУ ЙДЕ...»

28 серпня в селі Нагуєвичі Дрогобицького району з нагоди святкування 155-ї річниці від дня народження Івана Франка відбулися урочисті заходи за участі радника Президента України – керівника Головного управління з гуманітарних та суспільно-політичних питань Ганни Герман, міністра культури України Михайла Кулинського, міністра юстиції України Олександра Лавриновича, голови Львівської облдержадміністрації Михайла Цимбалюка та ін.

Представники влади поклали квіти до пам'ятника Іванові Франкові, а також оглянули батьківську музей-садибу та Літературно-меморіальний музей Івана Франка.

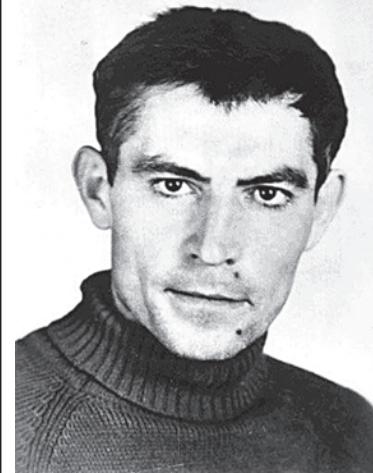
Під час літературно-мистецького свята «Я син народу, що вгору йде» міністр культури Михайло Кулинський привітав усіх присутніх на святі з 155-ю річницею від дня народження Великого Каменяра.

Міністр культури наголосив на тому, що варто подумати про надання Музею-садибі Івана Франка статусу національного.

«Маю надію, що нас підтримають всі. І ті люди, які сьогодні святкують тут, у Нагуєвичах, і люди всієї України. Це буде державний підхід до вшанування пам'яті нашого великого земляка. Так, чимало ще не зроблено, але спільними зусиллями ми все доведемо до ладу», – сказав міністр.

Почесними грамотами від Міністерства культури і туризму були нагороджені працівники культури Дрогобицького району Львівської області за вагомий особистий внесок у розвиток української культури та з нагоди 155-ї річниці від дня народження Івана Франка.

Святкова програма літературно-мистецького свята «Я син народу, що вгору йде» продовжилася виступами народного артиста України Миколи Гнатюка, заслуженого Прикарпатського ансамблю пісні і танцю «Верховина», заслуженого артиста України Тараса Курчика, народної хорової капели «Галичани».

«ВАСИЛЬ СТУС БУВ ЛЮДИНОЮ З ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ...»

до 26-ї річниці
з дня загибелі поета

десять років таборів, п'ять – заслання. За таких обставин можна стати звіром, можна – велетнем, велетнем думки, літератури, якого ніхто не зможе підкорити. Василь Стус вивчив французьку й англійську мови, переклав Рембо, Бодлер, Рільке, Гете і написав свої найкращі вірші про Україну. Вона була для поета найбільшою святынею, його духовним порятунком:

*O, земле отречена, явися
Бодай у болезному сні.*

*I лазурово простелиси,
I душу порятуй мені.*

Страшно це розуміти, але вінцем свободи, її втіленням для поета була смерть, осіклики життя не давало йому можливості жити, і лишалося тільки: «смерть зберегти себе, внутрішньо вільного, для себе і для України». В одній із поетичних замальовок Стус писав: «Я є вільний – і тому Україна є вільною, бо вона в мені».

Як же сильно поєт любив її – свою Україну, прийнявши за неї смертні муки. На Колимі в снах бачив її, обіцяв да неї повернутися, не зрадив її, «не набрався скверині» і обіцянки своєї дотримався.

*Народе мій, до тебе я ще вернуся,
і в смерті обернуся до життя
своїм стражденим і незлим*

обличчям,
*як син, тобі доземно уклонюєсь
і чесно гляну в чесні твої вічі,
і в смерті з рідним краєм поріднісь.*

Стус жив серед нас у своїх безсмертних віршах. І буде жити вічно, адже добро не можна знищити, воно, як птах Фенікс, відроджується з попелу, приймаючи при цьому різні форми життя. З його смертю Україна отримала ще одного заступника на небі. Він, як завжди, переймається її долею, її майбутнім. І ми повинні зробити все для того, щоб це майбутнє було світлим, бо його фундамент своїм жертвовим життям за клав Василь Стус, тепер подальша будова залежить від нас. Ми маємо жити за законами поета, законами правди, добра, справедливості – тільки так ми побудуємо гідне майбутнє України. Жити за іншими законами ми не маємо права, адже є той, хто з неба дивиться на нас, і під його відкритим поглядом жити інакше неможливо. Василь Стус – наша совість.

Катерина ІВКОВА,
студентка 4 курсу Севастопольського
міського гуманітарного університету

РОМАН, ЯКОГО В НАС НЕ БУЛО

Це роман, якого в нашій літературі ще не було. Роман, якого нам дуже не вистачало. «Час смертохристів (Міражі України 2077)» - не просто політична антиутопія, хрестоматійний трилер. Це концентрація і художня кристалізація небезпечних тенденцій політичного життя України та й усього світу.

За вигадливим авторським гротеском і подеколи фантастичними ситуаціями виразно проглядає реальна масштабність можливих geopolітичних потрясінь. Широко цитовані таємні документи розкривають цинізм і повднівні стандарти світової політичної сцени.

Роман Ю. Щербака багатоплановий; у його динамічній, карколомній фабулі по-

єдналися пригодницько-розвідувальна лінія, дивовижна любовна історія генерала військової розвідки України й загадкової жінки з США (за якою стоїть велика таємниця), а також релігійна війна, що її розв'язали так звані смертохристи.

Роман цей про крах диктаторського режиму в Україні. Про загрозу зникнення української нації та державності. Про глобальні світові виклики українській людині й Українській Державі.

Це твір «на рівні партитур» Орвеля, Гакслі, які застерили світ від страшних небезpieczeń. Гадаю, що Щербак, як і ці видатні письменники, вельми далекий од марень про лаври Касандри. Не про

те в нього йдеться. Йдеться про те, що Україна щоді виразніше постає перед загрозою. Про те, що вона лежить у прірву, в якій палахкотить інфернальний вогонь...

Двадцять з лишком років минуло від часу появи останнього прозового твору Юрія Щербака (перекладеної в десятках країн документальної повісті «Чорнобиль»). Загабчений досвідом політичної, державної і дипломатичної діяльності автор, екс-посол України в США, Канаді, Мексиці та Ізраїлі дає своє парадоксальне і пророче бачення того, що може статися з Україною в майбутньому.

Роман «Час смертохристів (Міражі України 2077 року)» друкується у видавництві «Ярослав Вал».

Михайло СЛАВОШПИЦЬКИЙ

КНИЖКОВА ПОЛІЦІЯ

ми виники з пальним для «черепах», бо на Сталінградському хімічному підприємстві стався вибух. Злива, яка не вгавала вже тиждень, принесла з собою численні повені, в яких потопали злиднені села і містечка Лівобережжя. Графік вивезення харчових продуктів – насамперед зерна – на чому наполягав Чингіз-Сарай, було зірвано. Урочисті зустрічі воїнів-визволителів з місцевим населенням, заплановані на 5 серпня у Донецьку, Одесі, Чернігові та Миколаєві, не відбулися, бо ніхто не хотів стояти під снігодощем у літніх строях, тримаючи штучні квіти і прапорці Чорної Орди в руках, у той час, як похмурі натовпи безробітних смердів і фабричних кріпаків стояли облоговою навколо магазинів спиртних напоїв і вимагали відновити продаж горілки. Патрулі іранської та пакистанської жандармерії розстріляли кілька таких ворожих маніфестацій, чим наразилися на самосуд натовпу, який закидав стражів порядку коктейлями Молотова і саморобними тротиловими підривними зарядами. Довелося жорстоко покарати місцеві влади тих регіонів, в яких було зірвано урочисті

Юрій ЩЕРБАК

94.

З серпня 2077 р.
To:IHDK@GLOB.com
Таємно, особисто
Координатору Фронту
Визволення України
Генерал-лейтенанту Гайдуку І. П.
Достойний Ігоре Петрович!
У цей трагічний для нашої Батьківщини час хочу звернутися до Вас, одного з лідерів національно-визвольного руху України, зі словами гарячої підтримки Вашої діяльності, спрямованої на повалення подвійного ярма – злочинного режиму Клинкевича – Крейди – Басманова – Фощенка, вбивць законно обраного гетьмана Махуна, які довели нашу Вітчизну до руїни і окупаційного режиму Чорної Орди – заклятих ворогів християнства та українського народу.

Як Ви знаєте, я завжди стояв на сторожі державно-національних інтересів України, у непростих умовах намагаючись підпорядкувати службі Державної Варти зауваженням захисту територіальної цілісності, правопорядку і особистих свобод громадян. Звичайно, не все вдавалося, враховуючи шалений опір можновладців, які зневажали закони України, ліквідували незалежні судочинство і створили в державі незаконний каральний орган – ГЕПРУ. Ви як професіонал добре розумієте. І я вдячний Вам за те розуміння і підтримку, що ви завжди надавали ДерВару і мені особисто в ході нашої, на жаль, короткої співпраці. Спільні успішні операції ДерВару і ВІРУ підтверджують плідність даного напрямку безпекової роботи.

Ліквідація ДерВару та ВІРУ, їхніх виправуваних часом взаємодоповнюючих структур і методів роботи, розгром досвідчених кадрів злочинною клікою Клинкевича, відверта ставка режиму на криміналні структури і бандформування привели до втрати державою розвідувальної і контррозвідувальної компоненти як найнеобхідніших опор національної безпеки.

Ваш безпідставний арешт і мое незаконне відсторонення від посади – це ланки одного ланцюга – зусиль правлячого Директорату позбутися чесних професійних патріотів–державників. У своєму останньому листі до гетьмана Махуна я попереджав про небезпеку, яку становить для держави смертохристи, і пропонував конкретні заходи протидії. При цьо-

ЧАС СМЕРТОХРИСТИВ**МІРАЖІ УКРАЇНИ 2077 РОКУ
(ФРАГМЕНТИ З РОМАНУ)**

му, дорогий Ігоре Петровичу, я згадав Ваше пророче попередження щодо небезпеки смертохристів, висловлене Вами при нашій першій зустрічі. Хотів би, щоб принципові державницькі інтереси, які, переконаний, у нас з Вами збігаються, взяли в цей нелегкий час гору над дрібними непорозуміннями, що поділяли нас.

Мрію, щоб той високий дух взаємоповаги, що об'єднував нас з вами під час війни з Румунією, знову повернувся у наші відносини перед лицем тяжких випробувань, що випали на долю України сьогодні.

Я повністю підтримую принципи і цілі Фронту Визволення України, в діяльності якого вже беруть участь ряд чесних офіцерів ДерВару і ВІРУ, і пропоную Вам союз в ім'я боротьби зі спільним ворогом – союз ДерВару і ВІРУ, союз Ю. Мережка та І. Гайдука.

У разі Вашої згоди готовий підпорядкувати Вам і поставити на службу ФВУ наявні ресурси ДерВару, які перебувають у моєму розпорядженні. При особистій зустрічі ми могли б обговорити з Вами конкретний план спільних операцій у рамках всенародного опору окупації України.

Адже мета в нас єдина: бачити улюблenu Україну вільною демократичною європейською державою, а не поневоленим улусом Чорної Орди.

Чекаю на Вашу якнайоперативнішу відповідь на адресу YYMR@GLOB.com. Наши люди можуть негайно увійти в особистий контакт і домовитися про нашу зустріч упродовж наступних 3-5 днів.

З щирою побагатою, Ваш Ю. Мережко.

Цікавим було обговорення цього листа в штабі Гайдука: полковник Палій був переконаний, що Мережко заманює Гайдука в пастку, хоче здати його генералу Мохамад-беку; Палій запропонував погодитися на зустріч Гайдука і Мережка в такому місці, де снайпери ВІРУ могли б ліквідувати колишнього директора ДерВару. Два офіцери–спецназівці підтримали ідею і висловили бажання провести цю операцію. Гайдук вагався. Знаючи довгі роки Мережка, він повірив у ширість пропозицій старого, ображеного Клинкевичем жандарма, в його бажання знову повернутися до влади – тепер уже влади ФВУ. Його знання агентури й авторитет серед офіцерів ДерВару були б не зайвими зараз, коли ФВУ так потрібна була підтримка з боку однієї з наймогутніших структур держави. Але крапку в суперечках поставив мудрий Григорій Невінчаний.

– Ігоре Петровичу, ви що – осліпли? Мати справу з цим бляху–муховою все одно, як після розгрому Німечини в 1945 році зустрічатися з Гіммлером. Невже ви не розумієте, що Мережко патологічно ненавидить вас, ненавидить так, як колись один український президент – забув його прізвище – ненавідив свого прем'єра–міністра. До судорог, до посинніння. І знаєте, коли це почалося? Не пам'ятаєте? Коли ми з вами взяли у полон румунського генерала і не віддали цьому кудеплю, Мережку. Він хотів усю славу приспівати собі. Мені хлопці з його оточення розповідали, що він поклявся знищити вас. Він никому і нічого не прощав. Тому я пропоную: організувати з ним

зустріч і скопити його. Він знає дуже багато таємниць. А потім віддати під суд. Повірите йому – значить ви – найбільший лох у світі. Він знищить вас. От і вся бляха–муха.

На тому і порішили.

95.

Генерал армії Мохамад–бек похмуро сидів перед великом екраном штабного комп’ютера, переглядаючи таємні повідомлення командування визвольних сил Чорної Орди та інформацію МУР – міжнародного управління розвідки. Генерал відкінув пропозицію везіра Хлищенка–Хлищова, цього катожника, якого він зневажав, про розміщення командування на горі над Дніпром, у приміщенні Сейму. Мохамад–бек наказав підняти червоно–чорний прапор визвольної армії над Батий–градом, над золотим палацом, що домінував над західною частиною Києва. Головний штаб армії, МУР та тилові структури зосередилися у спорудах на Батиській горі, в яких уряд Території збирався проводити історичний саміт СДОР.

Генералу подобався його новий просторий кабінет, розташований на верхньому поверсі башти хана Батия, під золотим куполом, що нагадував розкішний купол мечеті Куббат ас–Сахра в Єрусалимі. До відкриття саміту залишалося понад три місяці і генерал вирішив, що найкращим подарунком для його учасників буде заміна золотих хрестів на київських церквах на золоті півмісяці, й побудова високих, схожих на балістичні ракети, мінаретів навколо Успенського собору Печерської Лаври, золотоверхого Михайлівського і Софійського соборів. Він уже був дав відповідні розпорядження інженерній службі тилу армії, але історія з захопленням американського посольства і міжнародний резонанс, що вона викликала, примусили Мохамад–бека на певний час відкласти свою архітектурну плані.

Операція «Тамерлан» розвивалася далеко не так успішно, як передбачав план. Вже 3 серпня погода в Києво–Дніпровському улусі різко змінилася – замість африканської спеки, до якої звик генерал і велика частина його армії, – прийшло похолодання й почалися дощі: їх можна було назвати тропічними, якби не те, що стіна зливи була переміщена зі снігом: рух визвольних військ уповільнився – танки і вантажівки бускували в чорноземах, а дороги в цій кляті країні, яка називала себе європейською, були знищені, бо господарі країни пересувалися по повітря на «черепахах» – отих розкішних «Тойотах», «Мерседесах» та BMW – з кулеметами та ракетними комплексами, з салонами, оздобленими слововою кісткою і червоним деревом, – і не знали, в якому стані перебувають шляхи на землі. Тільки один хайвеї Захід–Схід підтримувався Фрідманом у більш–менш пристойному стані, щоб автопоїзді могли приносити барону зиск. Але після втечі Фрідмана з Києва на хайвеї почалися акти саботажу, підриву полотна дороги та віадуків, що уповільнило темпи доставки пального і боєприпасів. Особливо велике проблема

зустрічі військ: кілька десятків продажних чиновників було повіщено на центральних площах імені Леніна у названих містах.

Лише в Полтаві сподобився належним чином зустріти війська Чорної Орди. Військовий комендант міста та взвід охорони були урочисто прийняті в Музей полтавської битви, де братам–окупантам на спеціальному електрокарі викотили унікальну п'ятитонну галушку, негайно занесену до книги рекордів Гіннеса. Правда, через кілька годин тих, хто скуштував галушку, охопив спалах кишкової проносної інфекції; але ця обставина не заціквіла військовий відділ пропаганди, який вже розмістив на глобальних новинах телесюжет про захоплюючу зустріч визволителя у місті російської слави.

Проте не ці – втішні чи погані – новини стали причиною пригніченого стану Мохамад–бека.

Півгодини тому відбулася вкрай непримітна розмова генерала з його Святістю, Чорною Зіркою Землі, Сонцем Сходу, безсмертним вождем Чорної Орди Кара-ханом.

– Ти що наробыв, гівнюк? – спітав тремтячим голосом людина, що помирає, Кара-хан. – Ти мій заступник чи верблюдче гівно, що засихає в пустелі? Ти людина, чи дурний баран з маленькою головою і величими яйцями?

– Ваша Святосте, – вимовив Мохамад–бек, проклинаючи старого диктатора, який ніяк не хотів здихати. – Я готовий нести відповідальність за всі свої вчинки.

– І пonesеш, – прохрипів Кара-хан. – Шо ти наробыв з посольством тих американських слуг Шайтана? Я щойно довідався, що сіоністи оголосили нам війну.

«

МУЗЕЙ, ДЕ СТАЮТЬ КОЗАКАМИ

Не близький шлях із Судака до Сімферополя, що здолав волинянин Олександр Середюк, аби тут, разом з кримським українством, відсвяткувати 20-річчя української Незалежності. А у Судаку він на відпочинку – відпочиває від надання схожих послуг, які зі своєю командою організовує сам. Шоправда, моря і пляжу запропонувати він не може – цього у смт. Рокинь Луцького району годі й шукати, – але незабутні враження, особливо для містян, гарантує. І, в першу чергу, для закоханих в історію рідного краю. Й це – не лише на рівні екскурсії, він надає можливість гостям музею-скансену пожити іншим життям, позбавленим турбот і сповненим колориту минувшини, забувши про щоденні клопоти і метушню, від яких іноді, здається, закипає в голові мозок. Тут у репертуарі і катання на конях, і українська пісенна програма, навіть ночівля на думяному сіні.

Та особливо принадним для широкого кола можна вважати козацький обід в «курній хаті». Там днем з вогнем не відшукаете ні голландської картоплі, ні китайського часнику, ні «ніжок Буша». Усе, з чого готовуються страви, вирощено тут же на подвір'ї: вено бекас, мукає, кукурікає, колоситься і наливається соками рідної землі. І все це пестять, вирощують, готовують і подають на стіл для гостей всього дві господині.

– То як же вони впораються і скільки ви їм за це платите? – запитую у директора.

– Мінімальну зарплату. Вони ж у мене як на курорті! І взагалі, увесь наш штат – 15 людей. Бо мусимо утримувати музей і доглядати територію, а це досить затратно. Та ще й постійно доводиться з кимось воювати, судитися. Наприклад, з комунальниками. Щоб не займатися ремонтом, вони обрізали у нас стояки, а батареї полопалися від морозу. І ось тепер у судовому порядку вимагають гроші за повноцінне опалювання – 41 тис. гривень. Ну а щодо рейдерів, то наш маєток не давав їм спокою, аж доки мені не вдалося оформити територію як заповідну. Втім, вартість наших послуг дуже по-мірна. Відвідування музею історії сільського господарства Волині (стаціонарна експозиція із сіомома залами), як і музей під відкритим небом обійтеться гостю в 10 гривень. І на додаткові послуги ціна аналогічна. Стільки ж коштують і вареники, і куліш, і борщ та інші козацькі страви.

– Цікаво, чи за такими самими цінами годують вас і в Судаку?

– Сміється? Нещодавно приїхав до

вареників у одному з кафе, а з мене запросили 35 гривень.

– А взагалі, як ви почуваєтесь в Криму, чи помітно сторонньому оку, що це теж Україна?

– Ну, звичайно, однозначно усвідомлюю, що я не в Польщі і не в Туреччині. Більш за те, спілкуючись українською мовою, бачу ширі усмішки і більшість людей у сфері обслуговування намагається відповісти мені теж українською.

– Проте давайте повернемося на Волинь. До Криму долетіли чутки, що нещодавно ваш музей святкував своє 30-річчя. Тож його було створено ще за радянських часів? Вочевидь, це робилося державним коштом. Думаю, що таких музеїв було в СРСР небагато.

– Взагалі, один. Він і зараз поза конкуренцією. Його почали створювати ще у 1978 році. Опікувалася цим науково-дослідна станція, яку очолював Петро Теслюк. Він запросив мене на посаду директора музею. За освітою я – історик, закінчив Львівський державний університет. Подальше мое життя щільно переплелося з розбудовою музею, зображенням його новими експозиціями. Із числа унікальних маємо, приміром, експозицію історії української державності. Тут я доводжу, що історія України, по великому рахунку, сягає 7,5 тисячі років. Усе це вимагало великої дослідницької роботи, мусив зростати як фахівець разом із музеєм. У результаті народилося 10 книг: публіцистичних, історичних, філософських. Особливо я захоплювався історією козацтва, тож і створив при музеї «Школу козацького гару», аби зберігати і поширювати козацькі традиції. Вона має допомогти відродити в молоді інтерес до козацького способу життя, опануванням бойовим мистецтвом, закласти основи козацького лицарства на противагу нинішній бездуховності і, звичайно ж, загартувати тіло й душу молодої людини. Суттєве місце у вихованні відводиться пісні та танцю, шануванням козаками. Молодь, яка пройшла підготовку у нашій школі, має всі шанси за результатами співбесіди вступити до Українського військово-козацького інституту ім. Великого князя Святослава, що в Києві.

Але чи мав би я моральне право все це організовувати, сам залишаючись хоч і досвідченим, але аматором? Тож, вступивши до Міжнародної академії управління персоналом, я захистив докторську ді-

сертацію на тему: «Військове бойове мистецтво українського козацтва і шляхи його відродження в незалежній Україні», відвідав семінар козацьких бойових мистецтв на Хортиці та в Калуші – семінар козацького бойового гопака. Тому природно, що іще у 1989 році на території Рокинівського дендропарку ми розпочали роботу над створенням експозиції просто неба «Козацький зимівник». Це там сьогодні і столи накривають, і ансамблі грають, і іржуть коні.

А для тих, хто налаштований більш романтично, цікаво оглянути архітектурні пам'ятки старовини, що входять до етнографічної експозиції, а також дерев'яне присадибне будівництво. Тут можна спробувати власноруч використати і стародавнє селянське знаряддя.

За рік наш музей відвідує близько 15 тисяч громадян.

– А як вам, можна сказати, професійно-місіонерсько сподобалося наше не велелюдне зібрання біля пам'ятника Тарасу Шевченку на честь свята? У ваших краях все це, певне, виглядає інакше?

– Моя батьківщина – це Вінниччина, не беруся судити, наскільки вона сьогодні політично активна. Але і те, що я спостерігав у Сімферополі, мене потішило. Ваші люди – справжні патріоти, вони сильні не за кількістю, а за духом. Мені здається – за свою державу вони підуть і у вогонь, і у воду. Тому враження – святкове.

Думаю, що вустами Олександра Середюка промовляло справжнє українське лицарство, а можливо, у нього просто не було попередніх спостережень. Серед пропорів на площі вже давно зникли кримськотатарські, а нові молоді обличчя належали лише «свободівцям». Та і традиційні дитячі виступи не відповідали такій гучній даті. Офіційна статистика теж свідчить про посилення розчарування людей здобутим.Хоча насправді розчаровані вони не власною державністю, а жорстоким наступом капіталізму, який, хоч і є поштовхом для розвитку країни, але, як правило, не опікується долею кожної окремої людини. І далеко не кожному вдається знайти на цьому висококонкурентному ярмарку вакансій свою долю.

Що ж до Незалежності, то вона була і є юною, прекрасною, уквітчаною трояндами, з думками про яку помирали наші країці люди і помиратимуть, якщо ми її легковажно втратимо.

Тамара СОЛОВЕЙ

Волинський козак Олександр Середюк (у центрі) з кримчанами. Сімферополь, 24 серпня 2011 р. (Фото О. Носаненка)

СЕЛО НА ПОРОЗІ СТОЛІТТЯ

Щороку 3 вересня село Укромне відзначає своє «домашнє» свято – день села. Цьогоріч дата ще не кругла – «всього лише» 99 років, але знаменна вона уже хоча б тим, що до вікового ювілею тепер – рукою подати!

Село розташоване в 10 кілометрах від Сімферополя вздовж гомінкої траси, що прямує до Краснопerekопська. Вздовж села тече найбільша кримська річка Салгір, тож від безводдя місцеві селяни-трударі та інні городи не страждають. А що живуть тут роботяги й хазяйновиті люди, видно вже з того, як доглянуті інні присадибні сади-виноградники.

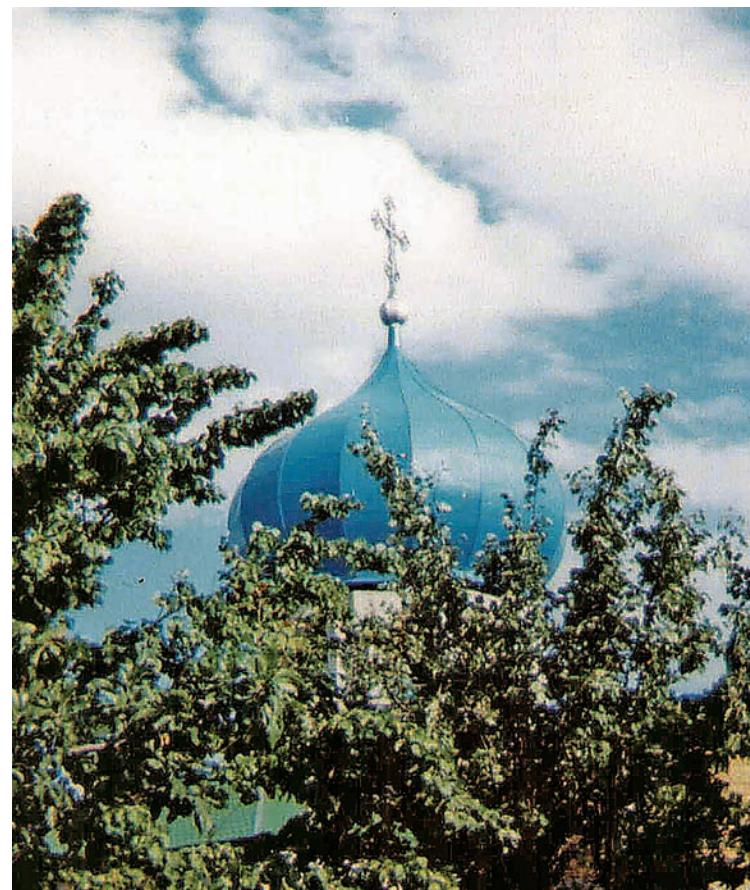
Мирно уживаються на цій землі люди різних національностей, є в Укромному свої церква й мечеть. У центрі села також розташовані будівлі сільради, Будинок культури, школа, магазини. Село омолоджується, старі хатки відходять у минуле, на їхньому місці виросли сучасні добротні будинки.

З кожним роком гарнішає в селі. І примножують цю красу самі укромненці разом зі своїм сільським головою Володимиром Бехтольдом, якого обрали вже на другий термін.

Перерахувати всі добре сільські справи – жодної газети не вистачить. Але все ж про одну свою землячу не можу не згадати. Це – Віра Петровна Остапенко, корінна мешканка Укромного. Працювала на молочно-тваринні фермі зоотехніком, завідувачем фермі. Тепер – пенсіонерка. Але не може сидіти без діла, прикрашає квітами село, займається озелененням. У Віри Петровні завжди можна роздобути насіння декоративних квітів і трав, вона радо ділиться своїм багатим квітникарським досвідом. Ось такі люди, як і добре інні справи, прикрашають цю землю!

Борис Трохимович ГНАТЮК, пенсіонер, давній передплатник і дописувач «Кримської світлиці»

Фото автора
с. Укромне
Сімферопольського району

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ВЕРЕСЕНЬ

1

День знань.

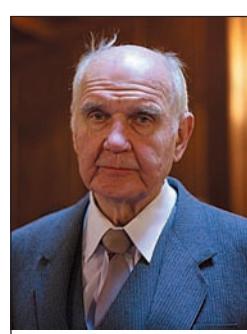
1819 р. — Вперше поставлено на сцені Полтавського театру п'єсу Івана Котляревського «Наталка Полтавка».

1939 р. — розпочалася Друга світова війна.

1996 р. — в Україні запроваджено національну валюту — гривню.

Народився:

1925 р. — Ігор Юхновський, український фізик-теоретик, народний депутат України кількох скликань. З 2006 р. — в. о. голови Українського інституту національної пам'яті. Доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, народний депутат України I–IV скликань.

Ігор Юхновський

2

1657 р. — Івана Виговського обрано Гетьманом України.

1831 р. — вийшла друком перша частина «Вечорів на хуторі біля Диканьки» Миколи Гоголя.

Народилися:

1811 р. — Іван Вагилевич, поет і фольклорист, член «Руської трійці».

1908 р. — Валентин Глушко, український конструктор багаторазового ракетно-космічного комплексу «Енергія»—«Буран».

3

1915 р. — в армії Австро-Угорщини сформовано полк Українських січових стрільців.

1993 р. — У Максандри (Крим) президент Росії та України Борис Єльцин і Леонід Кравчук підписали протокол про урегулювання конфлікту навколо Чорноморського флоту.

4

День підприємця.
1965 р. — у київському кінотеатрі «Україна» під час прем'єри фільму «Тіні забутих предків» відбувся мітинг протесту проти нової хвилі політичних репресій серед української інтелігенції.

1991 р. — над будинком Верховної Ради у Києві вперше піднято жовто-блакитний прапор.

Помер:

1985 р. — Василь Стус, український поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, правозахисник. Один із найактивніших представників українського культурного руху шістдесятників. За власні переконання в необхідності української культурної автономії творчість Василя Стуса була заборонена радянською владою, а сам поет був на 12 років позбавлений волі. Помер у

карцері мордовського табору для політв'язнів у віці 47 років.

5

Народилися:

1870 р. — Володимир Сікевич, генерал-хорунжий армії Української Народної Республіки.

1882 р. — Михайло Гаврилко, художник, скульптор, поет; член УСС, комендант Ковельського і Луцького комісаріатів УСС, начальник штабу Сирої дивізії Армії УНР, повстанський отаман.

1897 р. — Іван Микитенко, український письменник, драматург.

7

Померли:

1962 р. — Теодосій (Тодось) Осьмачка, український письменник.

1984 р. — Йосип Сліпий (Сліпий-Коберницький-Дичковський), український церковний діяч, патріарх УГКЦ.

8

Міжнародний день грамотності.

1989 р. — у Києві заснований Народний рух України за перебудову.

Народилася:

1898 р. — Наталія Ужвій, українська радянська акторка театру і кіно.

9

1944 р. — СРСР і Польща уклали договір про відселення лемків зі Східної Польщі.

Народився:

1769 р. — Іван Петрович Котляревський, український письмен-

ник, поет, драматург, зачинатель сучасної української літератури, громадський діяч. Підтримував зв'язки з декабристами. Його поема «Енеїда» (1798) стала першим в українській літературі твором, написаним народною мовою.

Творчість Котляревського має основоположне значення в історії становлення нової української літературної мови. В умовах за непаду всіх різновидів староукраїнської писемної мови його поема «Енеїда», п'єси «Наталка Полтавка» і «Москаль-чарівник», написані на основі живого усного мовлення народу, започаткували новий етап формування літературної мови.

Помер:

2007 р. — Василь Кук, останній командир УПА. 1954 року був зарештований і відсидів у радянських в'язницях і тaborах, не дочекавши суду, шість років. Останнimi роками проживав у Києві.

10

1856 р. — дата закінчення Кримської (Східної) війни.

Народились:

1883 р. — Дмитро Донцов, публіцист, політичний діяч, літературний критик, ідеолог, за-

новник теорії інтегрального націоналізму.

1894 р. — Олександр Довженко, український та радянський письменник, кінорежисер, кіно-драматург, художник, класик світового кінематографу.

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 838/2011

Про присвоєння Б. Ступці звання Героя України

За визначний особистий внесок у збагачення національної культурно-мистецької спадщини, багаторічну плідну творчу діяльність та високу професійну майстерність постановляю:

Присвоїти звання Героя України з врученнням ордена Держави СТУПЦІ Богдану Сильвестровичу — художньому керівникові Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, народному артисту України, м. Київ.

Президент України
Віктор ЯНУКОВИЧ
23 серпня 2011 року

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ НАГОРОДИВ БОГДАНА СТУПКУ

Президент Росії Дмитро Медведєв нагородив українського актора Богдана Ступку орденом Пошани.

Як повідомили УНІАН у пресслужбі Кремля, відповідний указ російського Президента підписав 25 серпня.

«За великий внесок у розвиток зв'язків між Російською Федерацією і Україною в галузі культури нагородити орденом Пошани Ступку Богдану Сильвестровича — художнього керівника Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, Україна», — зазначається в указі.

Як повідомляє УНІАН, 27 серпня Д. Медведєв привітав Б. Ступку з 70-річчям.

Йосип Сліпий

ФОРУМ ЯК ЧИННИК КОНСОЛІДАЦІЇ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Голова Севастопольського Союзу українок Богдана Процак щойно повернулася зі Львова, де брала участь у Міжнародному форумі українських жіночих організацій. Цей Форум – доволі масштабна подія державного значення, що зібрала представників українських жіночих організацій з 12 країн світу та 16 областей України.

Крім представників жіночих організацій участь у заході взяли представники різних громадських організацій та влади: Михайло Цимбалюк, голова Львівської обласної державної адміністрації, Олег Панькевич, голова Львівської обласної ради, Андрій Садовий, голова Львівської міської ради, Юрій Бобало, ректор Національного університету «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор, Марія Шкамба-ра, голова Світової федерації українських жіночих організацій, Лілія Григорович, голова Союзу українок України, народний депутат України, Агата Пашко, почесний голова Союзу українок України, голова фонду ім. В. Чорновола.

Координатором підготовки Форуму виступив Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка».

Про плідну працю українських жінок з різних куточків планети пані Процак погодилася розповісти читачам «КС», бо саме цю газету вона взяла із собою до Львова.

– З якою метою проводився Форум та хто його ініціював?

– Ініціювала Форум Світова федерація українських жінок СФУЖО. Організація заснована в 1948 році на Світовому Конгресі Українського Жіноцтва у Філадельфії. Сьогодні вона репрезентує жіночі організації у 18 країнах світу. Присутність СФУЖО на нарадах Організації Об'єднаних Націй дає можливість відстежувати проблеми української жінки в Україні та за її межами.

Українські жінки, які проживають у різних куточках планети, прагнуть допомагати Україні у вирішенні суспільних проблем та шукають методи співпраці з нашою державою. У рам-

ках Форуму відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Український жіночий рух у сучасному світовому та українському вимірі». На обговорювання були винесені питання представництва українських жіночих організацій у міжнародних структурах, консолідації українських жіночих організацій в Україні та світі, український жіночий рух як фактор гендерної рівності та інші.

Світові українські жіночі організації ставлять перед собою завдання сприяти відродженню української нації, розбудові громадянського суспільства, підвищенню соціального статусу жінки в країні, подоланню дискримінації жінок, вихованню серед жінок державних та громадських лідерів.

На секційних засіданнях учасники Форуму працювали над такими питаннями, як: культтивування національно-родинних цінностей, роль жінки у боротьбі за школи з українською мовою навчання, плекання традиційних цінностей української культури тощо.

Записала
Лідія СТЕПКО
м. Севастополь

AНОНС! Запрошуємо на відкриття персональної фотовиставки Зареми Ялибайлу «Мої горизонти». Початок 2 вересня 2011 р. о 14.00 у виставковій залі ДО «Всеукраїнський інформаційно-культурний центр» за адресою: м. Сімферополь, вул. Павленка, 48, 2 під'їзд. На виставці буде представлено близько 50 фотографій у двох жанрових категоріях – пейзаж і портрет. Вхід вільний. Ласкаво просимо!

Тел. для довідок: 52-10-59 (ДО «ВІКЦ»).

РЕДАКЦІЯ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ» ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЧИТАЧІВ ІЗ ЗАКЛІКОМ – ДАВАЙТЕ ГУРТОМ ВІДРОДИМО ТРАДИЦІЙНІ ПІСЕННІ СВЯТА, ЯКІ ГАЗЕТА ПРОВОДИЛА КІЛЬКА РОКІВ ТОМУ. ПРОПОНУЄМО У ЖОВТНІ, НА ПОКРОВУ, ПОВТОРИТИ ФІНАЛЬНИЙ КОНКУРСНИЙ КОНЦЕРТ 2009-ГО РОКУ, У ЯКОМУ БРАЛИ УЧАСТЬ САМІ ЧИТАЧІ. ПРОСИМО САМОДІЯЛЬНИХ АРТИСТІВ, ЯКІ ХОТИЛИ Б ЗНОВУ ВИСТУПИТИ НА ПІСЕННОМУ СВЯТІ, ПІДТВЕРДИТИ СВОЮ УЧАСТЬ У НЬОМУ.

ТЕЛЕФОНУЙТЕ: (0652) 51-13-24.

ВИСТАВКИ

ШЛЯХАМИ КРИМУ ТА РОСІЇ

Нещодавно у Кримському науковому центрі Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України відкрилася у рамках просвітницько-освітнього інформаційного проекту «Наука та мистецтво» персональна виставка члена Спілки художників України В'ячеслава Келя. Художник представив нову колекцію графічних робіт (гуаш, акварель) – «По Криму та Росії». Виставка сформувалася під впливом вражень від подорожі по Криму та Росії. Домінуюча тема робіт – пейзажі рідного Бахчисарая, Середньої смуги і Півночі Росії.

В'ячеслав Кель народився 1948 року у Підмосков'ї. У 1965 році вступив до Московського заочного університету мистецтв, працював художником-декоратором у театрі Екібастуза (Казахстан), з 1971 року – в системі художнього фонду СРСР оформлювачем, монументалістом, живописцем (Ціліноград-Астана). Навчався в Алма-Аті, Ленінграді. Своїми вчителями В'ячеслав Матвійович вважає Марка та Олексія Поруніних.

З 1971 року брав участь в обласніх, республіканських, а також у багатьох всесоюзних і зарубіжних виставках. Був головою секції молодих художників Цілінограда.

У 1982 році прийнятий до Спілки художників СРСР, у тому ж році переїхав до Криму, в м. Бахчисарай. Працював у Художньо-виробничому і оформленню комбінатів. Створив у Бахчисарії Художню галерею, яка успішно працювала кілька років.

З 1990 року член Спілки художників України та Криму. Брав участь у багатьох виставках у складі Союзу художників і Кримського Товариства сучасного мистецтва.

Працює багато і плідно в станковому живописі (олія, темпера, акварель, гуаш). Захоплюється гравюрою.

Багато подорожував Росією, Казахстаном, Узбекистаном, Грузією, Абхазією, Україною, Словаччиною, Чехією.

Його роботи є в колекціях Дирекції художніх виставок Казахстану, художніх музеях Астани, Сімферополя та Бахчисарая, у музеях книги Варшави і Krakova, Бахчисарайському історико-археологічному заповіднику, Українській академії геральдики, приватних колекціях Росії, Казахстану, Польщі, Югославії, Італії, Німеччини, Туреччини, США, Індії, Чехії.

